

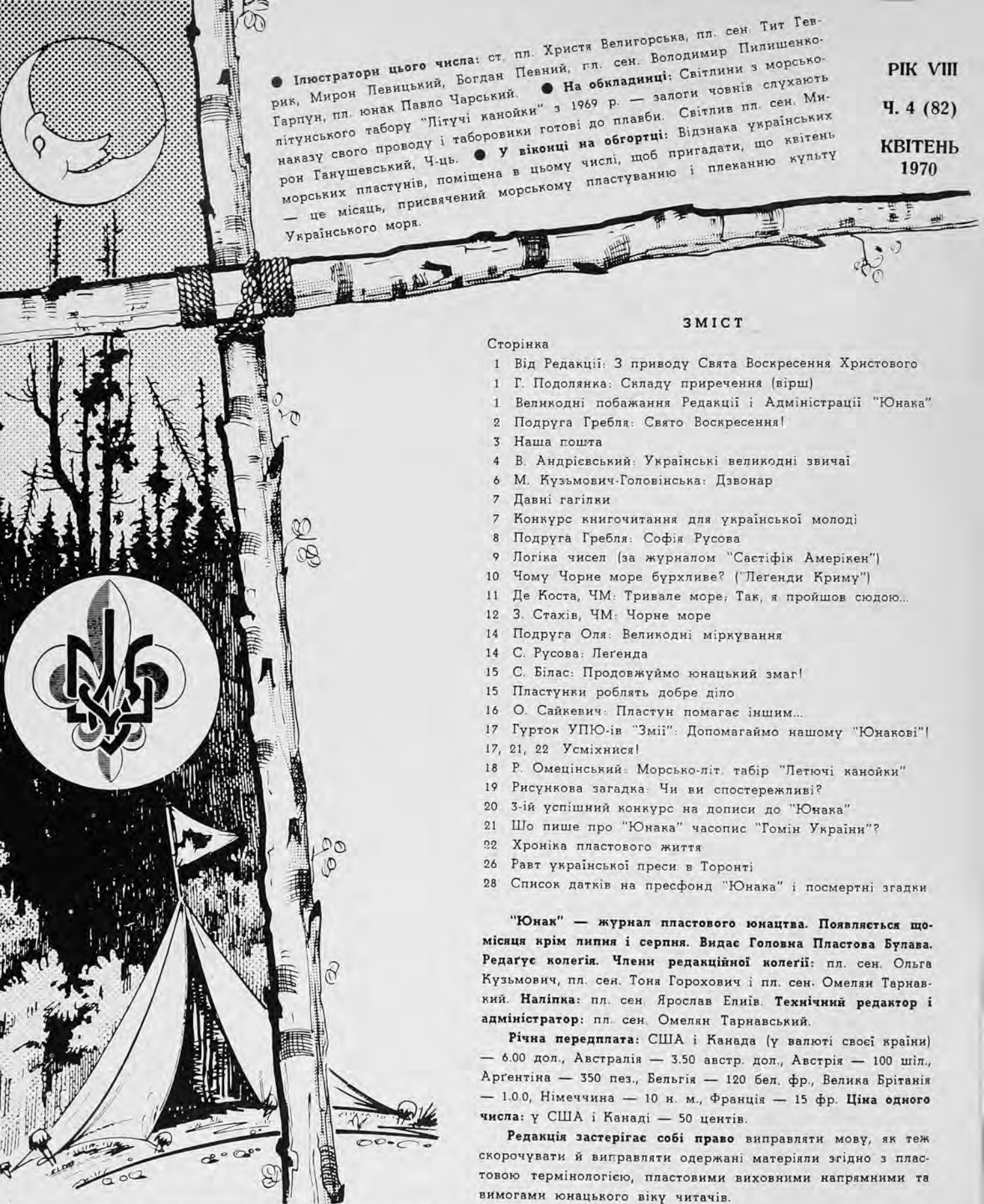
ІСК ОБІ

ЮНАК

КВІТЕНЬ 1970 APRIL

● Ілюстратори цього числа: ст. пл. Христа Велигорська, пл. сен. Тит Геврик, Мирон Левицький, Богдан Певний, пл. сен. Володимир Пилишенко-Гарпун, пл. юнак Павло Чарський. ● На обкладинці: Світлини з морсько-літунського табору "Літучі канойки" з 1969 р. — залоги човнів слухають наказу свого проводу і таборовики готові до плавби. Світлий пл. сен. Мирон Ганушевський, Ч-ць. ● У віконці на обгортці: Відзнака українських морських пластунів, поміщена в цьому числі, щоб пригадати, що квітень — це місяць, присвячений морському пластуванню і плеканню культу Українського моря.

РІК VIII

Ч. 4 (82)

КВІТЕНЬ
1970

ЗМІСТ

Сторінка

- 1 Від Редакції: З приводу Свята Воскресення Христового
- 1 Г. Подолянка: Складу приречення (вірш)
- 1 Великодні побажання Редакції і Адміністрації "Юнака"
- 2 Подруга Гребля: Свято Воскресення!
- 3 Наша пошта
- 4 В. Андрієвський: Українські великодні звичаї
- 6 М. Кузьмович-Головінська: Дзвонар
- 7 Давні гагілки
- 7 Конкурс книгочитання для української молоді
- 8 Подруга Гребля: Софія Русова
- 9 Логіка чисел (за журналом "Састіфік Америкен")
- 10 Чому Чорне море бурхливе? ("Легенди Криму")
- 11 Де Коста, ЧМ: Тривале море, Так, я пройшов сюдою...
- 12 З. Стахів, ЧМ: Чорне море
- 14 Подруга Оля: Великодні міркування
- 14 С. Русова: Легенда
- 15 С. Білас: Продовжуймо юнацький змаг!
- 15 Пластунки роблять добре діло
- 16 О. Сайкевич: Пластун помагає іншим...
- 17 Гурток УПЮ-ів "Змії": Допомагаймо нашому "Юнакові"!
- 17, 21, 22 Усміхніся!
- 18 Р. Омецінський: Морсько-літ. табір "Летючі канойки"
- 19 Рисунок загадка: Чи ви спостережливі?
- 20 3-й успішний конкурс на дописи до "Юнака"
- 21 Що пише про "Юнака" часопис "Гомін України"?
- 22 Хроніка пластового життя
- 26 Равт української преси в Торонті
- 28 Список датків на пресфонд "Юнака" і посмертні згадки

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Появляється щомісяця крім липня і серпня. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Члени редакційної колегії: пл. сен. Ольга Кузьмович, пл. сен. Тоня Горохович і пл. сен. Омелян Тарнавський. Наліпка: пл. сен. Ярослав Еліїв. Технічний редактор і адміністратор: пл. сен. Омелян Тарнавський.

Річна передплата: США і Канада (у валюті своєї країни) — 6.00 дол., Австралія — 3.50 австр. дол., Австрія — 100 шіл., Аргентина — 350 пез., Бельгія — 120 бел. фр., Велика Британія — 1.0.0, Німеччина — 10 н. м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа: у США і Канаді — 50 центів.

Редакція застерігає собі право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: YUNAK MAGAZINE, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon, N. Y., 11702, U.S.A.

Second class mail registration number 2185 ● Printed by Kiev Printers Ltd., 860 Richmond St. W., Toronto, Ont., Canada

Дорогі Подруги і Друзі!

Нова весна, нове відродження природи і знову — нове свято Воскресення.

Які не важкі були б ті зимові місяці, що саме вже поза нами — тепер прийшов час на радість, на сонце у природі та в серцях, на усміх на обличчях.

Цей радісний настрій, що його викликає Великдень — найкраще і найвеселіше з наших свят, а з Великоднем і прихід весни, зустрічі з природою, перші зелені пуп'яшки і неспіливі пташині співи, треба нам доконче перенести на ціле наше оточення.

Перш за все треба нам цим настроєм "заразити" наших найближчих: родину і наших пластових друзів, а далі ширити усміх та добрий настрій, де лише знайдемо до цього нагоду.

Чи не думаєте, Подруги і Друзі, що радісний настрій так само шириться як і поганий, що погідністю духа можна розвеселити немов соняшним промінням, що у ясному, весняному леготі все видається привітніше та краще?

Ми — пластуни, хоч і знаємо, що наш пластовий закон вимагає доброзичливості, братерства і доброї гадки, але не завжди про це думаємо тепер у нашому щоденному житті. Багато маємо доказів на те, як сьогоднішнє юнацтво дбає лише про себе особисто, про своє добро та про свій успіх — навіть коштом інших юнаків і юначок.

Ось тепер Свята Воскресення, ось відродження природи — чи це не найкращий час пригадати собі, що ми, пластуни, маємо бути цими носіями сердечності і радості у відношенні до ближнього, — та й не лише в цей короткий весняний час, але і впродовж цілого року.

Ваша редакторка

СКЛАДУ ПРИРЕЧЕННЯ

*У пахощах Великий День наспів.
Вербові базьки: не барися, весно!
Під небом голубим співа без слів
пташина сіра пісеньку воскресну.*

*Христос Воскрес! І крашанки: цок-цок...
Б'є серце дзвона в сонці золотисте,
з підсніжників сплітаючи вінок
прикрашують головки урогисто*

*дівзатка, й вужином поміж хати!
Співають і «зозуленьку» й «голубку»,
і «коструба» співаєш з ними ти.
Збираєш колірові шкаралупки*

*і укладаєм радісний привіт,
клякнувши біля церкви на мураві:
Христос Воскрес! Нехай погує світ,
що Він, Воістину, Воскрес у славі!*

*Приреження на соняшний піднос
складу землі подільській за морями:
завжди співатиму Воскрес Христос
лиш мовою горнозему і мами!*

Пл. сен. Г. Подолянка, ЧП.

З НАГОДИ
СВЯТ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
вітаємо
ГОЛОВНИЙ ПЛАСТОВИЙ ПРОВІД,
КРАЙОВІ ПЛАСТОВІ ПРОВІДИ,
а особливо
ВСІХ ЮНАКІВ І ЮНАЧОК
ТА ВСІХ ЧИТАЧІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ
«ЮНАКА».

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

РЕДАКЦІЯ ТА АДМІНІСТРАЦІЯ
«ЮНАКА»

Радісно і набожно зустрічаймо свято Воскресення!

“...дзвони грають шовково, будять Сонячне Слово,
дзвони грають, бо моя воскресає душа”.

(Б. І. Антонич: “Воскресення”)

Дорогі Юні Друзі і Подруги!

Поет Богдан Антонич, переживаючи радість свята Воскресення, відчував що і його душа воскресає. Під впливом “шовкових” акордів воскресних дзвонів, світла, тепла і краси весняної природи здавалося поетові, що він чує Сонячне Слово — голос Божий. В душі поета задзвеніло так багато струн, запалав огонь ідеї, пробудилась сила, прагнення добра і краси, що він порівняв цей стан своєї душі до Христового Воскресення. Так впливають величні, особливі хвилини на виїмкових людей, на мистців. Але всі ми піддаємося впливові особливих моментів у нашому житті, а особливо урочистих святкувань таких як Великдень.

ПІДГОТОВКА ЮНАЦТВА ДО ВЕЛИКОДНЯ

Коли весняне сонце почало надовше заглядати до пластової домівки в Торонті, то на віконній шибі у кімнаті одного куреня юначок появилася ілюстрація: розсміяне сонце змагалося із зимовим вітром; на стіні усміхнулися свіжими кольорами емблеми гуртків, появилася інформація про курінну прогулянку і “грізне” повідомлення: “Наступає базар!”... У Торонті щовесни відбувають пластунки базар, дохід з якого призначений на видання “Енциклопедії Українознавства”, яку видає Осередок Наукового Товариства ім. Шевченка у Сарселі, у Франції. — Згодом стіни, шафи, столи та стінгазети

запишались писанками. Березневі Шевченківські дні в житті юнацтва віддзеркалювались появою уривків із творів Шевченка. Юнацтво має їх пізнати і назвати твори, з яких вони взяті.

Були розмови про реколекції і великодню сповідь. Лунали веснянки і гагілки. Подруги і друзі-виховники “розбивались” за матеріалами з тематикою Великодня і весни. Писалися великодні привітання у заморські і ближчі країни.

У часі Великого Посту ішли приготування до пластових проб, до індивідуальних і збірних добрих учинків, плянувалося “свято весни”, був вечір поезій, вечір дискусій, прогулянки до музеїв і до церков, щоб пізнати релігійне мистецтво. Старші гуртки мали гутірки на теми стану наших церков в Україні та в діаспорі.

Очевидно, юначки радо і багато гуторили про нові одяги та моду. Юнаки з юначками розводились над плянами післявеликодніх забав.

Це все сприяло створенню передвеликодньої атмосфери, того святкового настрою, який хвилює і виводить нас із буденщини та який підносить наші душі "увиш до неба".

ДБАЙМО ПРО "ВИСОКІ ХВИЛИНИ" У ЖИТТІ!

Найглибші святкові великодні настрої пов'язані із церквою. Тому участь наша у церковних богослужбах конечна. У Вербну (Квітну) Неділю багато прегарних традицій при свяченні верби, при вітаннях словами — "верба б'є, не я б'ю — за тиждень — Великдень", — а у Страсний Четвер, слухаючи відправи "Страстей" із 12-ма евангеліями, переживаємо велич скорботи на Голготі. У Велику П'ятницю — скільки "високих хвилин" дає відвідування Плащаниці індивідуально і гуртками. Багато краси в тому, що юнаки тримають почесну стійку при Гробі Господнім, а юначки приходять із квітами до Плащаниці.

А Великодня Ніч!... Хіба ж є така перешкода, яка унеможливила б нам бути учасниками Великодньої Всеночної?... Ніде так як у церкві не переживаємо неповторної радості Воскресення. Беручи живу участь у всіх богослужбах, обрядах, у процесіях з хоругвами, у священні пасок, вітаючись привітом "Христос Воскрес", звільняємось від негативних пристрастей, маляють наші смутки і турботи.

Великдень і поза церквою у нашому народі нічим не схожий на інші святкові дні. У хатах — святкові декорації із писанок, крашанок, свяченої верби і весняних квітів додають принади великоднім печивам, стравам. Столи заставлені присмаками чекають на гостей. Ніхто не повинен на Великдень йти до звичних ресторанів. Це ж профанація святкового настрою, коли сидіти на Великдень у публічних льокалях серед чужомовного гамору, і буденних кухонних запахів.

Святковий настрій підсилюємо прогулянками в парки, на лоно природи. Відпочиваючи при читанні преси, слухаючи музики і пісень, при виміні думок у дружній розмові з нашими рідними і знайомими про проблеми нашого життя збагачуємо свій внутрішній світ, шліфуємо його.

♦♦

наша пошта

● Слава Ісусу Христу! — Шановна Адміністрація "Юнака"! — Пересилаю Вам чека на \$18.00 на три дарункові передплати "Юнака" для незаможних пластунів. Здоровлю і бажаю Вам успіхів у Вашій праці. Хай Господь благословить! — Ваш приятель — о. Ярослав Гайманович, Монреаль, Канада.

● Прохаю помістити в "Юнаку" оголошення про табір "СТЕЖКИ КУЛЬТУРИ Ч. 4", яке долучую до мого листа. Рівночасно прошу Вас дуже, де це Вам лише буде можливим, звернути увагу виховникам юначок, щоб заохотили юначок поїхати на цей табір. Для того можу Вам прислати відповідні афіші, які можна буде повісити у пластових домівках для пропаганди табору "Стежки Культури ч. 4". За Вашу поміч у тому напрямі Курінь УПС-ок "Перші Стежі" буде Вам дуже вдячний. Здоровлю щиро — СКОВ! — Пл. сен. Люба Крупа, Трентон, США.

● Праці тут не бракує. Якраз ми почали в Саскатуні вести Курси Українознавства. Навіть багато молоді зголосилося і виявило щирю охоту брати в цих курсах участь. Ці курси мають гарну будучність. Маємо 48 учнів і учениць. Їх, очевидно, хочемо поділити на групи, бо число завелике, щоб їх усіх навчати разом. Є трохи труднощів з учителями, але і це при добрій волі можна побороти. — У спортивній залі при нашій Катедральній Церкві іде тепер спортивний турнір. Несподівано у чоловічій відбиванці виграли наші пластунки, а молодняк з наших пластових юначок, гурток "Синички", зайняв друге місце, вигравши із дружиною УКЮ із Катебри і Парафії св. Петра і Павла (минулорічні чемпіони). Хочу до "Юнака" післати короткий допис про це і долучити фотознімок... Щиро здоровлю і вітаю нашим — СКОВ! — Ваш пл. сен. о. Володимир Івашко, Саскатун, Канада.

● Пересилаю \$6.00 на передплату на 1970 р. за наш цінний журнал "Юнак", який ширить правду між нами-пластунами про край наших батьків, Україну. — Із пошаною та щирим привітом для Вас — Ольга Стасюк, Асторія, Н. Й., США.

Не тракуйте цих порад, Юні Друзі і Подруги, як маловажні справи. Про "високі хвилини" в нашому особистому житті треба не менше дбати як про свою освіту чи поведінку. Настрій — це та благословенна хвилина, коли "людину відвідує Бог". У таких хвилинах людина духовно збагачується, творить вартості, почувасться щасливою незалежно від обставин.

Уміти знаходити якнайбільше таких хвилин у щоденному житті, а зокрема у святкові дні — це мистецтво життя. Свята, а зокрема рокові, такі як Великдень і Різдво, сприяють переживанню таких піднесених хвилин. Дбаймо про те, щоб були вони справді величними...

Ваша подруга Гребля

УКРАЇНСЬКІ ВЕЛИКОДНІ ЗВИЧАЇ

У наших великодніх звичаях помішані, як і в інших святах, християнські обряди із колишніми поганськими традиціями, які в нашому народі були дуже міцні.

Уже сама назва нашого свята «Велик-День» указує на те, що народ святкував цей день, що став «великим», довгим, бо ту ж подію Христового Воскресення святкуємо урочи-стою церковною відправою вночі або напередодні увечорі (на Західньо-українських зем-лях).

У нас це свято тому зветься «великим днем», що воно є святом сонця у тому часі ро-кового колування, коли день став уже довший від ночі. У циклі соняшних свят це є друге по «святім вечорі», коли по найкоротшому дні та найдовшій ночі, наново родиться наш старо-український «Дажбог» — ясне сонечко. Третє, останнє — похоронне свято приходить в ніч на Івана Купала, найкоротшу ніч, по якій «Даж-бог» ступає на свою зимову дорогу. Тому в це друге свято сонця із християнськими звичаями, пристосованими до прославлення воскресення Христового, виступають і звичаї, пристосовані до соняшного свята «великого дня».

До великодніх свят побожний українець, як каже церква, починав приготуватися вже від початку Великого посту. В останню перед постом «прощальну» або «прощенну» неділю по першій молитві та перших великопосних поклонах, сам священник перший у церкві на вечірній відправі просить у своїх вірних про-щення своїх гріхів. Цей дуже зворушливий об-ряд священник відбуває з поклонами. Так само просять прощення один в одного і прихожани, а у відповідь чуємо завжди однаково традицій-не: «Хай Господь простить».

У перший «жилавий» понеділок Великого посту їли гіркі рослини, як от — хрін, редьку, часник, цибулю, пампухи на олії і так звані «шулики» — пісні коржі. У першому та остан-ньому тижні посту, звичайно, усі не споживали ні м'яса ні набілу, а побожні так постували упродовж цілого Великого посту.

На першому тижні посту люди зносили до церкви глечики з медом на поминання помер-лих. Цей мед залишався аж до Лазаревої неді-лі. У Лазареву суботу, на утрени увечорі, свя-щеник роздавав свячену вербу — ніколи не зв'язану в пучки, а окремими галузками. По виході із церкви люди били легенько цими га-лузками одне одного, примовляючи:

*«Не я б'ю, верба б'є!
За тиждень Великдень —
Не вмирай, не вмирай!
Великодня дожидай,
Бо вже недалеко —
Червоне язко!...»*

Дівчина на виданні садила принесену га-лузку верби у себе в городі та пильно її поли-вала. Як верба прийнялася, то це був знак, що цього року завітають до дівчини старости.

Найголовніші дні Страсної Седмиці — це «Великий» або «Чистий Четвер» і «Страсна П'ятниця».

На літургії у «Чистий Четвер» відбуваєть-ся обряд омивання ніг дванадцяти священни-кам. Коли смеркне, по церквах читають два-надцять свангелій про страсті Христові. На цих «страстях» люди стоять із запаленими свічками. Страсну свічку, запалену в церкві, побожний українець переносив до своєї хати і на покуті перед св. образами та свіжо вибіле-ній стелі накурює страсний хрест. Свічку став-лять на якийсь час перед іконами, а потім по-гашену ховають за образи. Коли б довелося

кому в хаті вмерти, то йому до рук дають запалену страсну свічку. Дехто на другий день — у «Чисту П'ятницю» несе свічку, деколи із вербою (дехто вербу зберігає за образами) до церкви та ставить свічку над плащаницею.

У «Чисту П'ятницю» перед полуднем відбувається винос плащаниці. Її обносять тричі довкола церкви в напрямі на право, а відтак покладають її серед церкви і прикрашують уміру достатків гріб Господній. На східніх областях України не було звичаю виставляти біля Божого Гробу почесну сторожу в одностроях, як це було прийняте у Галичині.

Сама великодня відправа незвичайно урочиста. На східніх областях України відправляли її виключно вночі, щоб «Христос воскрес» заспівати точно опівночі — на західніх землях звичайно відправляли Воскресну Утреню раннім ранком.

Хто вмер у часі трьох днів по тому, як пролунало перше «Христос воскрес», вірили, що душа його піде просто в рай, яким би великим грішником він у житті не був. Ця чисто християнського походження віра в Божу ласку дуже поширена серед простого люду.

На знак примирення з Богом і царські ворота в церкві лишаються відчинені цілий тиждень. Коли вперше по великодньому каноні священик поцілувався («похристосувався») з вірними, то всі знайомі, а часто і незнайомі христосувалися поміж собою. Ніхто не смів відмовитися від того радісного поцілунку — це був би гріх. Замість звичайного привіту при зустрічі, бодай у перші три дні свят, уживають старовинного християнського радісного привітання — «Христос Воскрес»!

По великодній літургії відбувалося, звичайно біля церкви, посвячення їжі і питва. Українським звичаєм святять такі речі: паски, крашанки, молоко, сир, ковбаси, малий шматок сала, часто смажене поросля, сіль, горілку і ніж. Цей останній нарід освячує до різання святої страви, а може і як знаряддя своєї праці.

В уживанні «великодніх» наїдків уже ясно виступають старі дохристиянські звичаї наших

предків. Так відомо, що крашене на червоно яйце («крашанка») було символом круглого вогненного сонця. В ньому схований символ життя, зародок вогненної чи соняшної птахи — когута.

На яйці — тому символі життя, намальовують давні містичні знаки, а між ними дуже часто уживаний знак гачковатого хреста — «свастики». Ця «свастика» — це віддавна вживаний арійськими народами символ сонця-вогню і разом із тим знак щастя і довгого життя. Так ото наші писанки і крашанки є стародавнім, іще дохристиянським привітом, яким і досі ми обмінюємося разом із новішим «Христос Воскрес». Зрозуміла тоді теж і ворожба при стуканні великодньої крашанки об крашанку: чия швидше зіб'ється, той швидше й умре. А при «розговінах» конечно їсться яйце — з нього, як із джерела життя і щастя, бере собі силу людина від вічного джерела життя, ясного Дажбога.

По розговінах люди відпочивали, а молодь бавилася три дні. На західніх землях України у ці дні дівчата виводили коло церков «гагілки». Ці пісні разом із хороводними танцями дуже подібні до загально-українських веснянок, хороводів-ігор. Можливо, що збереглися вони, як останок колишніх ритуальних пісень-танців на честь того ж сонця, як і ритуальні пісні-ігри купальські. В них усіх хід учасників у колі нагадує коловий рух сонця.

У першу по Великодні неділю, Томину (Дарна неділя), у церкві роздають артос (дарник), а на другий день у «проводи» громада вірних зі священиком іде на цвинтар привітати своїх померлих. По загальній панахиді, на окремих могилках відправляють коротку літію, а тоді великодніми стравами поминають померлих (на західньо-українських землях цей похід і поминки відбуваються на Зелені Свята). На цих поминках, «могилках», кінчається цикл великодніх звичаїв-обрядів.

(За В. Андрієвським)

ДЗВОНАР

Проти бігу ріки плив гомін дзвонів із прилученої.

І вся постать Луки у новому сіраку і таких же ходаках подалася до прірви.

Гомін дзвонів змагався із шумом ріки, розбігався по узбіччі, блукав між смереками, берегами і кущами калини.

А він слухав із похиленою головою. Не ворухнувся, аж гомін злинув поміж “зозульку”, лоташ та молоду блискучу травичку.

— Не так!

Йому не подобалися ці несміливі, немов залякані хвилі.

— Боятися повірити, що Христос воскрес, а з Ним воскресне і правда? Чому?

Від цих хвиль іще більше стемніло поміж горами. Із кущів скапувала роса і плакала безрізка.

Вони хилили голови із питанням “чому”, то ховалися поза смереки.

— Іще не час — благали прощення смереки. У німому болю хитнули коронами.

І Лука хвилювався.

— Як можна так дзвонити?...

Руки простягнулися, немов ловили шнури дзвонів, а в руках задзвонили ключі від церкви.

Старою смерекою, що служила за кладку, перейшов на доріжку.

Люди напливали. Відчинив церкву.

На обрії рожевіла хмарка — усміхалася, а її усміх розпливався по узбіччі.

Вразлива душа Луки ловила найніжніший

проблеск досвітку. Голубі очі бігли загородами, полями.

— Рожевий досвіток... Як поля були свої.. інакше сонце сходило...

І спомин здавив сильними долонями серце.

— А тепер чому не так?

Та це тільки мент. Він не сміє думати так. Правда воскресне!...

І забажалося Луці передати цю віру хвилями ясних, позних надією, тонів по всіх узбіччях, ярах, полонинах. Розпромінити вірою обличчя старих зміцнити на краще життя молодих.

І Лука пнеться на дзвіницю.

Зір паде на похилені голови. Дрижачими руками затыгає драбинку за собою,

Зачудовані діти:

— Луко, дайте драбинку!

Не чує... Не хоче сьогодні нікого...

І знову вагання в душі.

— Чи не є він частинкою цього збору? Чи його голову не хилить та сама журба, що всіх людей?... Чи зможе видзвонити все, чим сповнена душа?... Не глядіти на них! Ні!

І Лука затулює очі...

Чує радісний шепіт ріки, радісний шум смерек, радісне дрижання берізки, калини. Бачить золотим блиском осяяні ниви, розсміяні личка білявок, голубе небо в очах кожної дитини, голубе небо на коронах лісового квіття.

**

У церкві старенький священник:

— Воскрес Ісус із гроба...

Зараз буде обхід.

І Лука дзвонить.

Із дзвінниці вилітають хвилі ясних тонів, повних віри в перемогу. Стукають до кожної душі. Пестять надією кожний кушук, кожен гілечку смереки. Цілують голівки дітей і квіття понад узбіччям та зливаються з голосом людей "Христос Воскрес"!

Із-за гори продирає хмаринку сонце. Сипле золотом по горах.

Лука не бачить. У нього розвіяне волосся. У його душі дрижить кожний нерв. Дрижать дзвони.

Біля церкви роз'яснені обличчя, радісний гомін.

— Нигда ще так ни дзвонив Лука.

Сонце все вище, все ближче церкви. людей. Золотом залиті ниви. Радість у дітей. У руках крашанки і кожне дитя — "Христос Воскрес"! — до тата і до мами. (Із збірки "Осіньне листя")

Усі три ілюстрації до новели "Дзвонар" виконав
пл. юнак Павло Чарський з Нью-Йорку.

ДАВНІ ГАГІЛКИ

Прийшла до нас весна красна,
Гаївожку нам принесла:
Для дівчаток гаївожку,
Для парубків мандрівозку.
Станьте, дівгата, вколо,
Застівайте си весело.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів.

Та вже весна воскресла,
Та щось вона нам принесла:
На дівозки вінозки,
На жінозки рубозки,
На хлопзиска шлій,
Бо в них довгі ший.

Теклівка, пов. Скалат.

КОНКУРС КНИГОЧИТАННЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Бібліотека Пласту і Рідної Школи у Філадельфії, що її ведуть курені старших пластунок і пластунок-сеньйорок "Чортополохи", існує вже повних 11 років. Це порівняно невелика (3,500 томів), але фахово ведена, швидко збільшувана та повна цікавих нових українських книжок бібліотека, що має живий контакт із читачем. У 1969 році, наприклад, випозичила вона своїм трьом сотням зареєстрованих членів 1,700 томів. Бібліотека уважає своїм завданням стимулювати книгочитання серед української громади, а зокрема заохочувати до читання українську молодь. Із цією метою Бібліотека Пласту і Рідної Школи у Філадельфії проголошує

КОНКУРС КНИГОЧИТАННЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Участь у конкурсі можуть брати юначки та юнаки від 14-ого до 18-ого року життя, баз уваги на те, де вони проживають. Конкурс охоплюватиме книжки українською мовою і чужомовні книжки про Україну. Щоб брати участь у конкурсі, не треба писати просторих змістів із кожної прочитаної книжки, а тільки відповісти на запитник, що включатиме контрольні питання. Критеріями для оцінки відповідей будуть кількість і якість прочитаних книжок, оригінальність відповідей, добре володіння українською мовою. Відповіді оцінюватиме журі, у склад якого входять три члени управи Бібліотеки Пласту і Рідної Школи, а саме пластові сеньйорки — Марта Тарнавська, Марія Одежинська та Анна Максимович.

Переможцям конкурсу призначені три грошові нагороди:

- 1 нагорода — 25.00 доларів
- 2 нагорода — 15.00 доларів
- 3 нагорода — 10.00 доларів.

Усі, хто бажав би взяти участь у конкурсі, мусять зголоситися по запитники і ближчі вказівки найпізніше до 1-ого травня ц. р. на адресу бібліотекарки:

Mrs. Marta Tarnawsky
4626 North 13th Street
Philadelphia, Pa. 19140

А вже весна воскресла, воскресла,
Щож вона нам принесла, принесла?
На жінозі рубозки, рубозки,
На дівозі вінозки, вінозки;
А парубкам шабельки, шабельки,
Щоб ішли до війни, до війни.

Задарів, пов. Бучач.

СОФІЯ РУСОВА

3 нагоди 30-річчя від дня її смерті

(18. 2. 1856 — 5. 2. 1940)

Софія Русова (зліва) із Харитею Кононенко, відомою українською громадською діячкою на Західньо-українських землях, яку розстріляла німецька поліція з політичних причин в Рівному на Волині в 1943 році. — Світлина з 1932 р.

Худорлява, дрібна, але завжди повна ідейного захоплення, з ласкавою усмішкою і вдумливою повагою в очах — такою пам'ятаю загальновідомою і всіма люблену бабусю, Софію Русову. Ми, членки студентської секції при "Союзі Українок"* у Львові, зустрічалися з нею на загальних з'їздах цієї жіночої організації. Вона була почесною головою "Союзу Українок", любленою широким громадянством, а зокрема серед нас, студенток.

Життєпис Софії Русової такий кольоритний і такий вимовний для багатой індивідуальності, що Вам, Друзі і Подруги, може послужити він темами багатьох корисних дискусій на сходах.

Софія Русова народилася в Алешні, на Чернігівщині. Батько її, Федір Ліндфорс, правник

офіцера шведської армії Карла XII-ого, а мати — французенка Жерве зі старого роду Гугенотів-емігрантів.

Живучи в українському середовищі, не могла молода Софія бути байдужою до долі нашого народу. Скінчивши гімназію в 1871 році, Софія поглиблює своє педагогічне знання, зокрема в дошкільній ділянці. Ще за царату викладала педагогіку на Вищих Жіночих Курсах. Виховна праця спонукує її нав'язувати контакти із такими українцями, як — Микола Лисенко, Михайло Старицький, Михайло Драгоманів та з іншими діячами української культури.

Одружившись із Олександром Русовим, великим українським патріотом, віддала Софія усі свої вміння та здібності громадської діячки, письменниці, публіцистки, ораторки, прекрасного знавця кількох мов, талановитої піяністки та науковця-педагога для добра нашого народу.

Від 1909 р. Софія Русова стає професором Педагогічного Фреблівського Інституту в Києві, а поруч із цим веде широку педагогічну діяльність, пишучи статті, видаючи педагогічний часопис "Світло", беручи участь у різних з'їздах тощо. З року 1917 очолює департамент дошкільної та позашкільної освіти в міністерстві освіти Української Народньої Республіки. Після катастрофи державності України, в 1922 році емігрує вона до Відня, а згодом до Праги і живе тут до кінця свого життя, не покидаючи педагогічної праці.

До самої смерті в 1940 році була професором педагогіки та психології в Педагогічному Інституті ім. Драгоманова у Празі. Наукову діяльність пов'язувала Софія Русова з різномірною громадською працею. Ще в 1919 році 11 жінок, що були обрані членами Української Центральної Ради, дали ініціативу до створення Української Жіночої Національної Ради, на чолі якої стала Софія Русова. Делегатки цієї Ради брали участь у конгресах різних міжнародніх жіночих організацій і після закінчення війни. В році 1936 Софія Русова стала почесною головою Світового Союзу Українок, який об'єднував тодішні українські жіночі організації Європи і заморських країн на американському континенті.

Тихо і непомітно залишила нас Софія Русова — українка не родовим походженням, але багатством українського духа, працею для України. Ми забули сплатити свій борг супроти її

*) Між двома світовими війнами, в Галичині велику роль у громадському житті відігравала жіноча організація "Союз Українок". У містах і селах діяли філії та гуртки цієї організації. Центральна "СУ" мала свою канцелярію у Львові із платними канцелярськими силами. Щотижня зі Львова виїздили студентки до міст і сіл з різними доповідями, для допомоги в улаштуванні імпрез, курсів тощо.

Отакий бідненький, дерев'яний, уже частинно спорохнявілий і похилений хрест, на якому бачимо теж світлинку покійної Софії Русової, знаходиться на вбогій могилі однієї із найбільших і найзаслуженіших українських діячок і патріоток, сп. п. Софії Русової, на Ольшанському цвинтарі у Празі, в Чехо-Словаччині. Треба сподіватися, що українські жіночі організації з нагоди 30-річчя від дня смерті покійної Софії Русової поставлять на її могилі гідний її величчю і заслуги пам'ятник.

світлої пам'яті. Скромний дерев'яний, тоненький, та й уже спорохнявілий хрестик, що ще стоїть на могилі великої української громадянки Софії Русової на цвинтарі у Празі, ледве помітний.

Чи не думаєте, Подруги і Друзі, що ініціатива пластового юнацтва відновити і тут, у нових країнах нашого поселення, таку гарну традицію нашого пластуництва з України — опіки над могилами наших визначних українців, чи не могла б ця ідея принести нам багато шляхетних думок, почувань, виховних ідей і особистого задоволення?! Чи не допомогло б це нам плекати зв'язок з нашими велетнями духа, витягнути їхнє багатство духа із забуття та зробити його щоденною духовою нашою пожишою?.. Не лише подумаймо над цим, але теж і почнімо від цього року нашими добрими пластовими ділами — нашою опікою над могилами українських визначних громадян — зокрема в часі зеленосвяточних поминків — плекати культ пошани наших національних героїв...

ЛОГІКА ЧИСЕЛ

Американський місячник "Саєнтіфік Америкен" має цікаву рубрику — "Математичні ігри".

У цій рубриці друкують цікаві математичні аналізи деяких фактів та подій, у яких автор старається знайти математичну логіку — хоча вони видаються звичайним збігом обставин. Автор називає свій прогрес думання "нумерологічною аналізою".

В одному із чисел журналу за 1969 рік автор проводить нумерологічну аналізу висадки астронавтів "Аполло 11" на Місяці.

Ключевим числом, річ ясна, є число 11. Висадка на Місяці в англійській мові має 11 літер, 11-ою літерою англійської азбуки є буква "К". Проект "Аполло 11" запроєктував президент Кеннеді. "Аполло 11" вилетів із Кейп Кеннеді. Число 11 є найменшим числом, яким можна поділити 1969 — рік, в якому відбувся лет на Місяць.

Місце, в якому астронавти причалили на Місяці, має в англійській мові 11 букв. Перша вістка, що її передав Ніль Армстронг: "Це один малий крок для людини, один великий скок для людства" — має 11 слів. Армстронгові було 38 рок.в. — а 3 плюс 8 дає 11.

Астронавти причалили на Тихому Океані 11 миль від корабля, що на них чекав. Число 11 можна також аналізувати як дві одинки, що символізують двох астронавтів на Місяці.

Буква "А" — це перша буква азбуки. Імена обох астронавтів, що перші ходили на Місяці: Армстронг та Алдріч починаються з букви "А". Цікаве також, що ця буква "А" приходить двічі у назві НАСА. Коли ім'я Армстронг написати Ніль Арм Стронг Астронавт — знову виходять літери НАСА.

Ім'я другого астронавта, Едвін Алдріч, має 11 букв. Він має сина Андрія, якому 11 років. Дівоче прізвище мами Алдріча було "Місяць" ("мун").

У леті "Аполло 12" летіли астронавти Алан Бін та Шарль Конрад — тобто "А" лету "Аполло 11" чергувалося із "Б" і "С" лету "Аполло 12". Тут буква "Б" символізує число 2, а "С" — це сума 1 і 2.

У своїй математичній аналізі автор подає багато інших цікавих аспектів, хто з наших читачів цим зацікавлений, хай собі за тим пошукає.

Ми ж усі знаємо, що одною із головних ознак культури народу є те, як він шанує своїх померлих, зокрема своїх визначних, найкращих у народі.

Подруга Гребля

ЧОМУ ЧОРНЕ МОРЕ БУРХЛИВЕ?

Козаки на своєму байдаку на бурхливому Чорному морі. — Ілюстрація Мирона Левицького.

Давно це було... Хто-зна, коли все це було...

Жив на світі казковий багатир, сили нечуваної, сміливості небаченої. Мав він зброю дивовижну — чарівну золоту стрілу. Та не тим стріла славилась, що була із чистого золота викута, коштовними каменями прикрашена, а тим, що мала чудодійну властивість. Варто було багатиреві взяти свій лук, натягти тугу тятиву, — і летіла стріла на край світу з такою швидкістю, що людське око не помічало польоту її. І там, де вона пролітала, спалахувало повітря, закипала вода, розтоплювалась земля, гинуло все живе.

Страшна це була зброя, ой, яка страшна! Ні пером не опишеш, ні в казці не розкажеш. На щастя була вона в надійних руках. Багатир був людиною чесною, справедливою і вогненну стрілу без потреби в руки не брав. На інші країни він не зазіхав, а на його вітчизну вороги не нападали — боялись...

Боялись — і водночас мріяли заволодіти цією смертоносною зброєю, щоб чужі землі підкорити. Та не тут то було! Надійно беріг чарівну стрілу багатир, сховавши її глибоко в підземеллі за десятками важкими замками.

Багато-багато років жив на землі багатир і багато років невсипуче беріг чудодійну стрілу. Та ось настав час розставатися йому із життям. Задумався багатир: кому передати стрілу? Синам-наслідникам? Не можна. Хоча вони воїни чесні, але молоді й занадто гарячі. Не втриматися їм від спокуси випробувати силу зброї. — і спалахне тоді братовбивча війна.

Кому ж іще? Чи є у світі людина, сильна і розсудлива, якій можна було б довірити стрілу, не побоюючись, що вона використає її на шкоду людству? Немає такої людини, не народилась іще! Не можна залишити на землі вогненної стріли, бо злі, пожадливі люди, заволодівши такою страшною зброєю, можуть підпалити весь світ, зруйнувати його вщент.

І вирішив багатир сховати чарівну стрілу, та так, щоб її ніхто не зміг знайти упродовж тисячоліть! І лише тоді, коли люди, нарешті, втомляться воювати, коли навчаться цінувати і берегти мир, — тоді вони знайдуть стрілу, щоб використати її чудодійну силу в мирній праці.

Покликав багатир синів своїх і говорить їм.

— Діти мої, я старий і тяжко хворий. Недовго залишилося мені жити на світі. Слухайте мій останній наказ: відімкніть підземелля ось цими ключами, візьміть золоту стрілу і киньте її посередині Чорного моря.

У спокійну місячну ніч над берегом Чорного моря, на Кримі.

Чи довго вони йшли, чи ні, тільки ось вдалині показалися сині гори. Своїми високими вершинами вони підпирали блакитне, прозоре, наче з кришталю, небо. Зійшли брати на сині гори, піднялися до блакитного неба, і перед очима в них постала велична картина: далеко-далеко внизу розкинулось величезне, безкрає море. Оповите вранішнім рожевим серпанком... Воно ще спало... В його тихих водах відбивалось велике червоне сонце, що саме сходило.

Це було Чорне море.

І раптом брати відчували, що шкода їм розлучатися з дорогоцінною стрілою... І честолюбні мрії охопили їх...

— Слухай, брате, — обережно почав молодший, — навіщо викидати такий скарб у море? Адже це спадщина наша...

— Так, — підхопив старший — чарівна стріла по праву має належати нам.

— А коли б ми мали вогненну стрілу — продовжував молодший брат — ми завоювали б цю гарну країну, збудували б на вершку цієї гори великий замок, узяли б собі в жони найкращих у світі красунь...

— Та що одну країну! — скрикнув старший брат. — Ми підкорили б усі країни, які ми знаємо і яких ще не знаємо. Ми мали б багато жон, нам не ремствуєючи підкорялися б усі. Ми стали б володарями світу...

І змовилися брати, що сховають стрілу в горах, а батькові скажуть, що виконали його волю.

Як домовилися, так і зробили. Залишили вони чудодійну стрілу в печері, привалили вхід величезним каменем і подалися додому.

Береги Чорного моря на Кримі пишуться теж могутніми скелями...

Дивом здивувалися брати, коли, повернувшись додому, дізнались, що батько якимось чином розкрив їх намір. З обуренням накинувся старий на своїх синів.

— Я не помру доти, — пригрозив він — поки чудодійна стріла не ляже на дно моря.

Тоді сини, переконавшись, що неможливо залишити за собою чудодійну зброю, знову вирушили до берегів далекого моря та із жалем виконали наказ батька.

Вогненна стріла впала в морську безодню. Патемніло від гніву море, закипіло, захвилювалися його тихі води.

І відтоді не може заспокоїтись Чорне море. Трапляється, завирує воно, заклекоче, здійсме величезні хвилі, марно намагаючись викинути з глибин своїх смертоносну зброю — чарівну золоту стрілу...

(“Легенди Криму”, Видавництво “Крим”, Сімферопіль, 1969 р.)

Де Коста, ЧМ

ТРИВАЛЕ МОРЕ

Сьогодні —

Твої води тихо шумлять,
Хвилі лагідно лоскозуть
Білі піски.

Сьогодні —

Солоний вітерець легенько
Попихає хмару біленьку
На небі.

Сьогодні є спокій...

Сьогодні —

Черепашки тримаються
Биттям хвиль об каміння
Над водою.

Сьогодні —

Водорість танцює
Мабуть з радости
Існування.

Сьогодні є життя...

А завтра...

По бурі,

По рвужких хвилях

Роздратованих диким вітром —

Завтра лишиться пустиня.

І хвилі

Знову будуть лагідно лікувати

Свій поранений берег...

Де Коста, ЧМ

**

Так,

Я пройшов сюдою

І в піску сліди лишив —

Але тільки на хвилину.

Залляло море береги

Та пригладило вігні

І безмежні піски.

Згасом людина вийшла з моря,

Хвиля б'є скалу.

Але тривкість хвилі завалить,

І колись,

Хтось

У піску знак залишить.

ЧОРНЕ МОРЕ

А. ДЕЩО ПРО ОКЕАНОЛОГІЮ

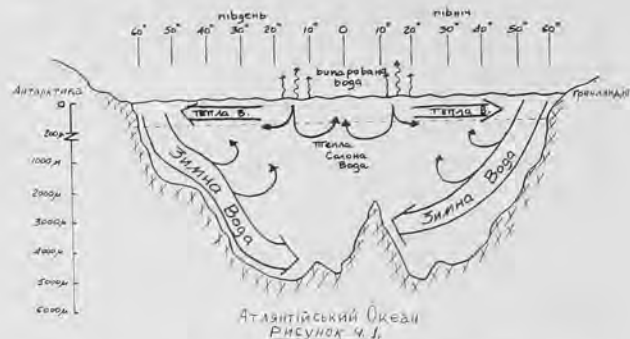
Ціла енергія атмосферичних та океанських рухів, як узагалі енергія потрібна для життя, зв'язана з промінюванням сонця. Сонце прямо ogrіває землю та океани, а земля та океани в другу чергу (хоч цей процес важливіший) випромінюють тепло в атмосферу. Ми знаємо, що на земній кулі існує рівновага між енергією, що її земля дістає від сонця, та енергією, що її земля тратить в атмосфері. Коли б цієї рівноваги не було, тоді були б біля рівника місця, що ставали б щораз гарячіші, а біля бігунів були б такі місця, що були б щораз зимнішими.

Науковці обраховують, що у просторі від 38° півдня до 38° півночі земля куля упродовж року абсорбує тепло, а від 38° півдня до 90° півдня та від 38° півночі до 90° півночі земля тратить тепло. Рівновагу температури поміж цими двома смугами природа утримує двома засобами: вітрами та морськими течіями.

Атмосфера нагрівається у першу чергу зі споду. Тому, що океани покривають 70% земної кулі, більшість атмосферичного ogrівання відбувається над водою. Тепле повітря підноситься тому, що воно легше, а на його місце пливе холодніше. Так починається звичайне атмосферичне круження. Однак ці повітряні струми не лише переносять тепло із півдня на північ, але теж "пхають" або "тягнуть" із собою горішні шари океану і цим викликають горішнє океанське круження.

Глибоке океанське круження спирається на засаді подібній як атмосферичне круження. Існує, однак, одна велика різниця: найтеплішою є поверхня води. Щоб почалося океанічне круження льодовиків, зимна вода мусить спадати вниз, і це діється у підполярних околицях, коло Гренландії та Антарктики, де процес замороження льодовиків викликає тзорення зимної, густої води. Температура цієї води є -2.1° Ц., але вона не замерзає, бо сіль знижує температуру замороження. Ця зимна вода поволі спадає на дно океанів, а її течії покривають дно всіх океанів на 2,000 метрів від дна. Хоча це круження дуже повільне, воно може тривати 1,000 до 2,000 років, заки дана частина води знову вплине на поверхню океану (дивись рисунок ч. 1).

У круженні води в океанах відіграє ролю ще один процес, який робить воду на поверхні тяжчою та дозволяє їй спадати шниз, — а саме випаровування води. Горішні шари води випаровують, але сіль залишається. Вода через те стає густішою і важчою та спадає в глибину до рівня іншої води тієї густоти, яка звичайно є у глибині менше 500 метрів. Цей процес важливий в околицях, де є міцне соняшне проміню-

вання та сильні постійні вітри, як напр., на Середземному морі. Це море зовсім замкнене, а припливи і відпливи обмежені вузькими протоками. Тому води Середземного моря мають майже однакову температуру та солоність від поверхні до дна (14° Ц. — 3.8%).

Солоність і температура води — це дві характеристичні фізичні ціхи, на яких спирається ідентифікація типічних морських вод та обрахунок їхньої густоти. Чим більше солоні та зимна вода, тим вона густіша та глибше спадає вділ. Солоність — це міра не тільки кількості соли, але також усіх мінералів та інших елементів.

Густота води (гр/см³)
(Атмосферичне тиснення на рівні моря)

S‰	Температура — Цельзія						
	0	5	10	15	20	25	30
0	0.99987	1.00000	0.99973	0.99913	0.99813	0.99707	0.99567
5	1.00397	1.00367	1.00301	1.00207	1.00086	0.99943	
10	0801	0796	0756	0684	0585	0461	1.00314
15	1204	1191	1144	1067	0964	0836	0686
20	1.01606	1.01585	1.01531	1.01449	1.01341	1.01210	1.01057
25	2008	1980	1920	1832	1720	1585	1429
30	2410	2374	2308	2215	2099	1960	1801
35	2813	2770	2697	2600	2479	2337	2176
40	1.03216	1.03166	1.03088	1.02985	1.02860	1.02715	1.02551

Чорноморська вода
Середземноморська вода

S = (солоність) x 100 = ‰

Коли беремо на увагу глибокі чи поверховні течії, мусимо пам'ятати, що й дуже малі зміни або різниці в температурі, солоності чи густоті води спричиняють водні рухи та круження. Тому хоч різниця між солоністю води Атлантийського океану (3.6‰) і води Середземного моря (3.8‰) не виглядає велика (0.2‰) — на ділі вона дуже велика. Сильна верхня течія від Атлантики до Середземного моря і спідня течія від Середземного моря до Атлантики через протоку Гібральтару є доказом енергії, яка є у малих змінах, якщо вони оперують на дуже великому океанському просторі.

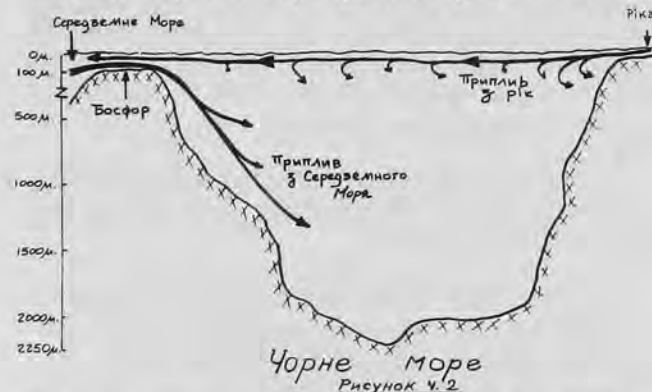
У часі другої світової війни німецькі підводні човни перепливали із Середземного моря до Атлантики без моторів, тому що швидкість і сила спідньої течії була така, що не треба було мотору.

Треба пам'ятати, що тільки 200 горішніх метрів океану є під впливом вітрів. Решта океанського водообміну (понад 90%) є наслідком різниці у густоті води.

Б. ДЕЩО ПРО ГІДРОГРАФІЮ ЧОРНОГО МОРЯ

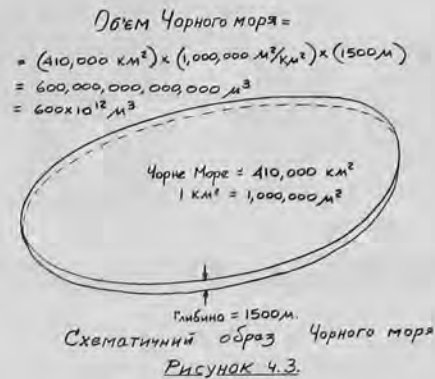
Вода, що пливе з ріки, має солоність лише на 0.5%, і якщо вона температурою близька морської води, до якої вона впливає, її густота куди менша та вона легша від морської води. Це не лише значить, що ця вода залишиться на поверхні моря, але також, що менше буде мішання вод. До Чорного моря впливає багато великих рік, м. і. Дунай та Дніпро. Цей великий доплив разом із щедрим дощем спричинює дуже низьку солоність Чорного моря (1.8%).

Чорне море мусить мати відплив — інакше підносився би постійно рівень води. Цей відплив є можливий тільки через протоку Босфор, яка лучить Середземне море із Чорним морем. Глибина Босфору в порівнянні із Чорним морем дуже мала (100 м.). Верхня течія від Чорного моря до Середземного має солоність 1.8% і пливе із швидкістю 1-2 м/сек. Спідня течія пливе від Середземного моря до Чорного моря із швидкістю 0.5 м/сек., і має солоність 3.8%. Дуже солоні води Середземного моря спадає у глибину Чорного моря (дивись рисунок ч. 2).

Як узяти та порівняти масу або об'єм припливу солоної води в Чорне море з об'ємом цілого моря, — тоді шойно можемо зрозуміти та оцінити, чому глибока вода у Чорному морі так поволі змінюється та чому це море має проблему творення сірководня нижче 200 м. Ця проблема дуже важлива для Чорного моря, але щоб її зрозуміти, треба перевести певні підставові обрахунки. Насамперед нам треба знати, як довго триває, заки вода, що впливає із Середземного моря, знову впливає на поверхню. На основі обрахунку науковців пересічний приплив є 200 км³ на рік або 6,000 м³ на секунду.

Треба пам'ятати, що океан чи Чорне море не мають вигляду подібного до миски чи ванни, а радше до плоскої тарілки. Тож об'єм води в кубічних метрах (м³) обчислений на підставі поверхні Чорного моря (приблизно 400,000 км²) та його пересічної глибини (1,500 метрів). Ми

мусимо перемінити км² на м² і множити через 1.000.000 м²/км² (дивись рисунок ч. 3). Щоб устійнити, як довго триває повна виміна води в Чорному морі, треба перевести такий обрахунок:

$$\text{вік води} = \frac{\text{об'єм води Чорного моря (м}^3\text{)}}{\text{об'єм припливаючої води м}^3/\text{сек.}}$$

$$= \frac{600 \times 10^{12} \text{ м}^3}{6 \times 13^3 \text{ м}^3/\text{секунду}}$$

$$= 100 \times 10^9 \text{ секунди.}$$

Коли візьмемо на увагу, що 1 рік має приблизно 30 мільйонів секунд, то тоді зможемо обрахувати вік води в Чорному морі (від часу її припливу до часу її цілковитого відпливу):

$$\text{вік води} = \frac{100 \times 10^9 \text{ секунди}}{30 \times 10^6 \text{ секунди на рік}}$$

$$= 33 \times 10^3 \text{ років} =$$

$$= 3,300 \text{ років.}$$

З питанням незвичайно повільного водокруження у Чорному морі тісно в'яжеться проблема присутності кисню у воді.

Кожна маса води, що колись була в контакті з атмосферою, має розпущений у собі кисень, який морські тварини зуживають для свого життя. Коли вода довго не є в контакті з атмосферою так, як саме є в Чорному морі глибше ніж 200 метрів, тоді весь кисень зужитий та немає можливості утримати органічного життя. Без кисню розклад мертвих органічних тварин чи рослин не може відбуватися нормально тому, що бактерії потребують кисню, щоб злучити його з розкладаними органічними молекулами. Замість кисню бактерії уживають сірки, витягають її з води та творять сірководень (газ і плин). Сірководень, що має відомий запах гнилих яєць, є трійливий для органічного життя. Тому, коли часом приходить забурення горішньої води Чорного моря (з причини довгих сильних вітрів чи землетрусу), глибші води з високою концентрацією сірководня впливають на верх і забивають ціле морське життя.

Однак з другого боку саме тому, що Чорне море глибоке і багате у сірчані води, це дає можливість великих мінеральних та оливних запасів на його дні.

Ст. пл. Зенон Стахів, ЧМ
Нью-Йорк, США

ПЛАСТУНКАМ НА ВУШКО

ВЕЛИКОДНІ МІРКУВАННЯ

Я знаю, що у цей Великодній час Ваші думки, Мої Подруги, зайняті різними важливими для Вас справами.

Таж треба підготуватись до свят: придбати нову гардеробу, треба думати про гагілки, писання писанок, про Великодній ярмарок, свячення, поміч мамі, а то вже і про недалеке свято Юрія.

Стільки думок, стільки рішень, стільки розмов із товаришками. Бож хто може легко вирішити сьогодні — чи купувати “міні”, “міді” чи “максі” суконки, хто знає напевно, чи гагілки вдасться провести, як писати найкращі писанки, кого запросити на Великдень чи коли знайти час на весняне порядкування дома.

Здається, проблеми нашого будня такі широкі, що не стає часу навіть на хвилину призадуматися над чимось іншим — от хоча б над метою нашого життя.

А може саме над цим треба б призадуматися — зокрема тепер, з нагоди Воскресення Христового.

От зупиніться на хвилину у поспіху будня і призадумайтеся над тим, мої молоді Подруги, що Ви — ті, які вже в недалекому майбутньому будете жінками і матерями, і на Ваших плечах буде спиратися відповідальність за українські родини.

Чи Ви вже знаєте, якими хочете бути, що досягнути в житті, що ставити собі за ідеал? Чи здаєте собі справу, скільки сили та можливостей лежить у Ваших тендітних, жіночих руках?

Великодні дні — це не лише радісні дзвони, веселі розмови, смачна їжа і новий одяг — це час іспиту сумління, роздумувань над своїм поступованням і може... постанов на майбутнє.

Щоб пригадати Вам про цю “другу сторінку” Великодня — я знайшла для Вас між пожовклими старими журналами оцю великодню легенду, написану відомою письменницею і педагогом, Софією Русовою. Прочитайте її уважно, і може пробудить вона у Вас охоту подумати не лише про буденні справи.

Подруга Оля

ЛЕГЕНДА

Кожного року впродовж тисязеліть, у темну весняну ніз, мільйони людей згадують темний вбогий сад на Палестинській землі, в саду льох — у ньому змуглене тіло Великого Вчителя Правди і Любови. До цього льоху внозі поспішає жінка. Хоже ще раз на самоті глянути на дорогі риси навіки занімлого обличчя та востаннє запашиєм олієм натерти покаліжене тіло. Темна ніз розступається перед нею, край неба світліє. Заспівала перша пташка. Жінка приспішила кроку. Вона увиходить у сад, що скинув із себе темний плащ ноі. Ось і склепіння, де вона вгору так гірко ридала. Що це — камінь відвалений?

Його немає!

Знажить — Він живий, Він воскрес!

Молода жінка оглядається. Сад уже наже ожив. Високі кипариси тихо хитають темними гілками, а вершки їх уже позоложені першим промінням сонця, квітки ярко запахли, пташки говорять щось радісними трелями. Молода жінка здригнулася. Сама ненаже збудилася разом із природою й закригала: Він воскрес!

І за нею, за Марією Магдалиною повторило безліз людей: Христос воскрес! Він живий. Він не може вмерти!

Хто це? Візно живий, всесильний?

Ідеал. Для Марії Магдалини воплотився в слово Великого Вчителя, для вбогої французької пастушки в дорогу їй Батьківщину, для Шарлотти Корде в Революції, а для Лесі Українки у вільній незалежній Україні. Служення йому сміливе й безкомпромісове..

Марія Магдалина сміло й радісно проголосила світові новину. Відтоді на нас, жінках лежить обов'язок зміцняти в усіх поколіннях пошану до ідеалу та закликати до служення йому.

Тому горе тим, що про це забувають! Горе тим, що кладуть собі метою земні блага!

Софія Русова

Будьте ПЕРЕДплатником, а не ПІСЛЯплатником!
Заплатіть ПЕРЕДплату за „Юнака“ за 1970 р. — 6 дол.!

ПРОДОВЖУЄМО ЮНАЦЬКИЙ ЗМАГ!

під гаслом

“ЗРОБІМО ДОБРЕ ДІЛО!”

У другому кварталі змагу юначок, що проходить у цьому році на всіх континентах, юначки змагаються під гаслом “Зробімо добре діло”. Від квітня до кінця червня ц. р. юнацькі з'єднання мають нагоду провести багато гарних акцій доброго діла та добре подумати над словами Бейден Пауелла, які повинні бути для них провідною ниткою: “Суттєвим шляхом до щастя є вміння дати щастя іншим”.

ЯКІ МОЖНА РОБИТИ “ДОБРІ ДІЛА”?

1. Увімкнутися в акцію допомоги потерпілим від землетрусу братам у Югославії (зробити збірку грошей, одягу, підготувати і дати з цією метою вечірку);

2. Допомогти потребуючим юначкам у своєму курені (покриття коштів табору — хоча б частинно, передплата пластового жуднала тощо);

3. Відвідувати хворих у шпиталях, а заразом приносити їм книжки, журнали або часописи до читання;

4. Опікуватися могилами наших заслужених людей, які не мають родини, що це робила б, і прикрашувати та упорядковувати їх (напр. з нагоди Зелених Свят чи свята 1-го листопада).

5. Постійно відвідувати захисти для старших. Це можна зробити 2-3 рази на рік і провести при нагоді відвідин цікаву програму — найкраще заспівати пісні, колядки, веснянки тощо.

6. Влаштувати вечірки, пікніки, товариські вечорі, дохід з яких призначити на якусь благодійну ціль.

Можна знайти ще багато способів пластового “доброго діла”, і пластуни повинні бути в цьому винахідливі. Таж другий головний обов'язок пластуна ставить перед нами завдання допомагати ближнім — не лише тепер, але й завжди.

Поміч іншим — це ставлення пластуна до цілого оточення, — це користь і добро, яке пластун виконує, роблячи пластове добре діло (своєму ближньому, тварині чи рослині).

Є добрі діла дрібні, більше родинного характеру, як допомагати батькам, сестрі, братові або дальшій родині. Допомога хворим і старшим взагалі — це вже добре діло в ширшому розумінні. А є теж різні великі катаклізми, як війни, повені, землетруси, пожежі — тоді пластове добре діло має дуже широке і різноманітне поле діяння.

Коли ми зуміємо прийти із серцем та доброзичливістю до тих, які в даний момент цього дуже потребують, коли зуміємо відродити віру в їхніх серцях, віру в любов ближнього і шляхетність людини — це буде добре пластове діло, значення і глибоку вартість якого хоче повернути цього річний юнацький змаг.

Пл. сен. Слава Білас

ПЛАСТУНКИ РОБЛЯТЬ ДОБРЕ ДІЛО.

Наші пластунки можуть дати не один приклад цієї найкращої прикмети пластунки — помагати іншим.

Про такий приклад великого доброго діла повідомила нас крайова комендантка пластунок у США, пл. сен. Ярослава Рубель. На її звернення минулого року допомогти приїхати двом молодим українським дівчатам з Югославії на пластовий табір у Німеччині, відгукнулися жваво курені юначок, коші пластунок і пластові станиці грошовою збіркою в сумі 288.00 дол., яка уможливила цей приїзд.

Вдячність цих молодих українських дівчат, як також ініціаторок акції із терену Німеччини пережила напевно зібрану суму гроша і їхні сердечні, теплі листи могли загригти серця усіх тих, що відгукнулися на заклик крайової комендантки пластунок. Ось уривки з листа цих дівчат до своїх незнаних подруг у США, яким

вони завдячували перебування серед української громади та серед пластунів.

Дорогі Подруги!

**

“...завдяки Вашій ширій допомозі ми перебули корисний і приємний час. ...Найбільшою нашою потіхою було життя на пластовому таборі, що відбувся недалеко Мюнхену серед прекрасної природи між українською молоддю і діточками. Раніше ми лише чули про Пласт, але із того, що ми чули, ми собі не могли уявити життя на таборі таким, яким воно в дійсності є.

Ми дуже тішимося, що ми не тільки брали участь, але і допомагали як сестрички.

...Ми свідомі, Дорогі Подруги, що Вам не легко було здобути гроші, щоб нам це все уможливити. Тому ми Вам сердечно вдячні. Ми свідомі, що цим Ви виявили велику громадянську свідомість і сподіваємося, що Ваше довір'я

ДОПОМАГАЙМО НАШИМ БЛИЖНІМ!

ВІДГУК НА ПЛАСТОВУ ДОПОМОГУ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У ЮГОСЛАВІЇ

У попередньому числі нашого журналу ми помістили листа гуртка юначок "Русалки" із Клівленду, які, здається, перші відгукнулися на заклик допомогти жертвам землетрусу в Баян Луці та переслали свій заробіток у сумі 90 ам. дол., закликаючи інші юнацькі гуртки іти їхніми слідами. Пожертву гуртка "Русалки" ми вислали до Югославії та одержали вже potwierдження про одержання цих грошей і подяку від Архiepіскопа Гавриїла Вукатка, які містимо вцілості у цьому числі "Юнака". —

Редакція

ТЕКСТ ЛИСТА ВІД ВЛАДИКИ ВУКАТКА

Dr. Gabriel Bukatko
Svetozara Markovića 20
Beograd — Yugoslavia

Білгород, 5 лютого 1970 р.

Вп. Пані Ольга Кузьмович
Редакторка "Юнака"
Бабилон, Н. Й., США

Присмню мені повідомити Вас, що я отримав Вашого шановного листа з дня 20 січня ц. р. разом із долученною пожертвою — \$90.00 від гуртка пластунок "Русалки" для потерпілих тут від землетрусу. Щиро Вам дякую та запевняю про наші молитви і Службу Божу за добродіїв, жертводавців. Господь хай Вам і всім винагородить сторицею за добре серце!

Залишаюсь із висловом пошани у Христі та засилаю привіт і поздоровлення

Гавриїл Вукатко, Архiepіскоп,
Апостольський Адміністратор

**

Наші юначки з Боффало із 40-ого Куреня УПЮ-ок ім. Кн. Ольги не залишилися позаду. Про їх акцію допомоги українцям в Югославії пише пл. вірлиця Оленка Сайкевич. —

Редакція.

~~~~~
виправдаємо. Єдине, чого нам шкода, — це те, що ми нікого з Вас не могли пізнати особисто. Але всі ми ще молоді, перед нами довге життя, так що зможемо напевно не одну з Вас десь побачити. Дуже радо будемо листуватися з Вами і радо погостимо у себе. Посилаємо Вам на пам'ятку рушник. Такі рушники тчуть у нас від давніх часів селяни..."

**

Ми певні, що усі пластунки, які спричинилися до цього доброго діла, прочитавши цього листа, будуть мати почуття великої радості, а інші візьмуть собі за приклад, гідний наслідування. — Редакція

Такі знищення зробив землетрус в околиці Баян Луки. Зруйнована землетрусом хата українського поселенця в Ябчані поблизу Баян Луки.

"ПЛАСТУН ПОМАГАЄ ІНШИМ..."

Тепер, більше як будь-коли досі, кожен пластун має нагоду виконати цей пластовий обов'язок. Ось, наприклад, недавно наспіла вістка з далекої Югославії про страшний землетрус, який навістив місцевості, заселені теж і українцями. Будинки розвалені. Усе знищено. Серед глибокої зими люди залишилися без даху над головою. Без одягу і грошей. Просять поміч. — Що зробити?... Як допомогти?...

Ця тема була порушена на гурткових сходах нашого гуртка "Соловейки" в Боффало. Всі думали, радили, подавали різні проєкти, як роздобути пл. заробіток, призначений на цю ціль. Швидко ми це питання розв'язали завдяки нашій винахідливій подрузі, пл. сен. Оксані Бережницькій: продаж печива — знаменита думка...

Пластунки із Боффало виконують пластове "добре діло". Продають своє печиво на допомогу потерпілим в Югославії.

ДОПОМАГАЙМО НАШОМУ "ЮНАКОВІ"!

Дорогий Юначе!

З нагоди святкування 25-річчя відновлення Пласту та 20-річчя Пласту у США і в Канаді гурток УПЮ-ів "Змії", Рочестер, США, взяв собі за завдання поширити звичай світити свічку пластової дружби на Свят-Вечір.

Члени Гуртка УПЮ-ів "Змії", Рочестер, США, (зліва до права): пл. уч. Юрко Біловус — скарбник, пл. уч. Орест Єйна — гуртковий, ст. пл. Юрій Павлічко — упорядник гуртка, пл. уч. Марко Білик — суддя, пл. уч. Северко Гривнак — писар.

На чергових наших курінних сходинах ми всі прийняли цей проєкт. Усі радо погодилися, бо лінивих у нашому курені нема. Кожна юначка щось спече і принесе до шкільної залі під шкільною каплицею, як буде йти в неділю на Службу Божу ("на дев'ятку"). Подруга Оксана попросила панотця пароха д-ра П. Івахова оголосити в церкві і заохотити людей купити наше печиво та в цей спосіб допомогти нам виконати наше пластове "добре діло".

Як ухвалили — так і зробили. 8-го лютого відбувся в церковній шкільній залі продаж нашого печива так, як ми запланували.

По Службі Божій люди зійшлися до залі, розкупили всі наші маківники, медівники, бабки, "пішінгери", коржі та всякі інші знамениті пампушки. Ми їм за це дуже вдячні. Із щирого серця ми їм побажали, щоб їм усе дуже смакувало та запевнили, що їхні гроші, які ми зібрали за продане печиво в сумі \$100.00 підуть на добру ціль — допомогу українцям в Югославії, потерпілим від землетрусу. Ми пластуни розійшлися додому із приємним почуттям виконання, може, найкращого пластового обов'язку — "пластун помагає іншим"...

Пл. вірлиця Оленка Сайкевич

Гурток "Соловейки", 40 Курінь УПЮ-ок ім. Княгині Ольги, Боффало, Н. Й., США

Застосовуючи подані пляни, прикрасили ми свічку пластовою лілеєю та гіллячками ялинки (дивись на світлини). Перед Різдвяними Святами ці свічки ми продавали серед пластової молоді в Рочестері та в Торонті. Увесь дохід із продажу різдвяних свічок ми вирішили вислати на справді добру ціль, а саме — пресовий фонд "Юнака". Ми не могли дозволити нью-йорському "тигрикові" на виключний монополі (дивись допис в "Юнаку" за жовтень 1969 р. на 28-ій сторінці) та забрати для себе всю пресову увагу.

Столик із різдвяними свічками, які продавали члени гуртка УПЮ-ів "Змії".

Пересилаючи суму 30.00 доларів — як чистий дохід із продажу різдвяних свічок — закликаємо наших друзів і подруг та їхні гуртки в інших пластових станицях до праці над допомогою "Юнакові". — Юра Мартинюк у Дітроїті, Дуся Боднарчук в Ютиці, Люба Мазяр в Ірвінгтоні, Ярка Коморовська у Філадельфії, Йосип Гаврилюк у Боффало, Ігор Квіт у Клівленді, Юрко Чировський в Ньюарку, Юрко Паращак в Англії, Марійка Литвин в Аргентині та Залога в Рочестері — чи чуєте наш заклик до Вас?!

Залишаємось із пластовим привітом
СКОВ!

Пл. уч. Орест Єйна — гуртковий, пл. уч. Марко Білик — суддя, пл. уч. Юрко Біловус — скарбник, пл. уч. Северко Гривна — писар і ст. пл. Юрій Павлічко — упорядник гуртка УПЮ-ів "Змії", Рочестер, США.

УСМІХНІСЯ!

— Чоловіче! Ти знов з ресторану ідеш!

— На, тобі! А ти хотіла, щоб я там вічно сидів?

МОРСЬКО-ЛІТУНСЬКИЙ ТАБІР „ЛЕТЮЧІ КАНОЙКИ”

Аякже... аякже..., морська мудрість, “кейн компютер”, біла шапка, стерно, меч, пристань, дощ, хвилі — це слова тепер зрозумілі для учасників морсько-літунського табору, який відбувся від 16 до 29 серпня 1969 р. на Стіл Вотер Резервоар в Адірондак Парку, Стейт Нью-Йорк.

Члени проводу і учасники табору “Летючі канойки”.

Приблизно 25 учасників з усіх сторін США і Канади взяло участь у цьому таборі під назвою “Летючі канойки”. Приїзд до табору і розтаборування відбулося під знаком дощової зливи на малому острові, положення якого згідно із висловом одного учасника було “там, де дідько добраніч каже”. Зв'язок із “берегом” та адміністрацією (пл. сен. Н. Колцьо) відбувався при допомозі “вокі-токі”.

Вид із острова, на якому відбувся в 1969 р. морсько-літунський табір “Летючі канойки”. Пластовий моторовий човен відпливає від берега, щоб привезти харчі.

Першого тижня під проводом капітана табору, пл. сен. Славка Лучканя, учасники запиталися з підставами морського пластування (дисципліна, морська мудрість, рятувальництво, канойкарство і перша допомога). У соняшні дні літали до околичних міст на чотириособовому літаку, яким керував пл. сен. Лучкань, що рівночасно був присвячений капітанській ватрі, на якій обговорювали події дня і яка закінчувала-

Алярм у таборі “Летючі канойки” з 1969 р.

ся звичайно співом і жартами. При вечірньому ж співі відчувався брак дівчат...

Прохарчування було під зарядом одного “Чорноморця” і двох “Чорноморських Хвиль”, і хоч кухня була примітивна, з голоду ніхто не змер.

Капітаном у 2-ому тижні був пл. сен. Б. Гуран. Він приїхав у товаристві “нашого Мірка”, пл. сен. Володимира Пилишенка з Рочестеру. Мірко привіз із собою запас сала і часнику, — два присмаки, які ще ніколи так не смакували пластунам як на цьому таборі.

“Грубі риби”, причалюють до морсько-літунського табору “Летючі канойки” з 1969 р. (зліва до права): спереду — пл. сен. Нестор Колцьо, пл. сен. Мирон Ганушевський і пл. сен. Яро Гладкий. Позаду — пл. сен. Орест Гаврилюк і пл. сен. Володимир Пилишенко-Гарпун, ілюстрації якого дуже часто поміщуємо на сторінках “Юнака”.

Повна пригод мандрівка канойками на інший кінець озера була покроплена рясним дощем, який утруднив наше розтаборування на нічліг. Усі промокли “до шкіри”, і спати довелося під канойками. Вертаючись із мандрівки, провідник заплянував “напад” на наш власний табір. Щоб здійснити це, ми причалили в іншому місці і закрадалися до табору, несучи наші

канойки на плечах. "Напад" відбувся з піснею "Чорноморців" на устах. Мандрівка сильно загострила наші апетити, і вечера смакувала подвійно.

У часі нашого таборування ми мали змогу вітати в нас "Старих Чорноморців", що приїхали сюди на свій сеньйорський з'їзд. Під час їх відзідин наше капітанське крісло, збудоване нами на початку табору, з великим крехотом присіло до землі, не витримуючи, мабуть, тягару одного з "Чорноморців". Довелось будувати друге крісло.

Останні дні таборування були присвячені здаванням уміlostей. І так минуло нам два тижні, виповнені різноманітними пригодами і враженнями, які напевно залишаться на довгий час у споминах учасників. Я певний, що не один мріє про те, щоб знову взяти участь у такому водному таборі.

Пластунки і Пластунки! — голосіться на морсько-літунські табори! Там чекають на вас цікаві пригоди і нагода заізнатись із новими приятелями-пластунами з далеких сторін!...

Доброго вітру!

Пл. розв. Роман Омецінський
Рочестер, Н. Й., США

***

Усі чотири світлинки з морсько-літунського табору "Летючі канойки" виконав пл. сен. Мирон Ганушевський.

Увага!

Увага!

МОРСЬКО-ЛІТУНСЬКИЙ ТАБІР

**для старших юнаків і юначок
та**

для старших пластунів і пластунок

● Відбудеться влітку цього року на терені США, в горах Адірондак, на озері "Тиха вода", у часі між 15-им і 29-им серпня ц. р.

● У програмі табору: вітрильництво, канойкарство, практичний лет, теорія лету, навігація, пільотаж, рятівництво, володаження, іспити вміlostей із морського та літунського пластування.

● Оплата: 75.00 ам. дол. — таборова оплата, і 5.00 дол. — адміністративна оплата. Кількість учасників обмежена в кожному таборі до 25 осіб. Таму закликаємо охочих: зголошуйтесь негайно! Зголошення треба посилати на адресу пл. сен. Ярослава Лучканя:

**Mr. Yaroslav Luchkan, 106 Seymour Ave.,
West Hartford, Conn., 06119, USA.**

ЧИ ВИ СПОСТЕРЕЖЛИВІ?

Віднайдіть різниці між одним і другим образком!

Друзі і Подруги! Придивіться добре цим двом образкам і знайдіть на них 15 різниць! Шукайте терпеливо, поки їх не знайдете! Бажаємо успіху!

Розгадка цієї цікавої рисункової загадки під назвою "Чи ви спостережливі?" надрукована в цьому числі на сторінці 27-ій.

ТРЕТІЙ УСПІШНИЙ КОНКУРС НА ДОПИСИ ДО «ЮНАКА»

Уже втретє у Пластовій Станиці в Нью-Йорку проходить взимку дуже успішний конкурс на найкращий допис до «Юнака», що його заініціювала та проводить пл. сен. Марта Ярош. Кожного року кількість зацікавленого цим конкурсом юнацтва збільшується, як і збільшується кількість надісланих дописів, що може сповнювати всіх зацікавлених, а особливо редакцію «Юнака», радістю та оптимізмом.

У цьогорічному конкурсі, вислід якого був проголошений, як це вже стало традицією, у часі свята 22-го січня Пластової Станиці в Нью-Йорку, взяло участь 25 юнаків і юначок із 28-ма дописами.

Нагороджені учасники 3-ого конкурсу на дописи до «Юнака», що відбувся цього року у Пл. Станиці в Нью-Йорку, разом із членами журі (зліва до права): пл. сен. В. Тершаковець, пл. сен. О. Кузьмович, пл. сен. М. Ярош (ініціаторка конкурсу) і пл. сен. В. Барагура.

Журі, у складі пл. сен. В. Барагура, пл. сен. В. Тершаковець і пл. сен. О. Кузьмович, мало неабияке завдання, вирішити, котрі дописи найкращі та як справедливо визначити нагороди.

Усі дописи були віддані, як і попередньо, під псевдонімами так, що щойно після остаточного вирішення журі відкрито коверти. Тоді виявилось, що деякі учасники конкурсу мають таке велике зацікавлення літературною творчістю, що пробували своїх сил у кількох категоріях конкурсу під різними псевдонімами.

З уваги на різні типи дописів та велику різницю віку учасників конкурсу журі поділило нагороджених у конкурсі на дві вікові категорії, а саме: молодше юнацтво від 12 до 14 років життя і старше юнацтво від 15 до 18 років життя. У старшому юнацтві поділено дописи тематично на три категорії: вірші, літературна проза і описова проза.

Нагороди у формі книжок вручено учасникам у часі святкового апелю із приводу свята 22-ого січня. У цій церемонії взяли участь — ініціаторка конкурсу пл. сен. Марта Ярош та всі члени журі. Щоб познайомити ціле юнацтво

Пл. Станиці Нью-Йорк із нагородженими та їхніми дописами, відбувся 20-го березня ц. р. у Пластовій Станиці «авторський вечір» учасників конкурсу. Можна лише радити цим великим зацікавленням нашого юнацтва до писаного слова і його співпрацею із нашим журналом на терені Пластової Станиці в Нью-Йорку та ставити це як приклад до наслідування в інших пластових осередках.

Роздача нагород учасникам конкурсу на дописи до «Юнака» з групи старшого юнацтва.

НАГОРОДЖЕНІ ДОПИСИ ТА ЇХ АВТОРИ

I. МОЛОДШЕ ЮНАЦТВО (від 12 до 14 років)

1-ше місце — псевдо: «БАТРА», пл. уч. Нестор ВЛИЗНАК, 3-ий Курінь УПЮ-ів, назва допису: «Моя найкраще переживання».

2-ге місце — псевдо: «ТІЛ», пл. пр. Оріся ГОРОДЕЦЬКА, 18-ий Курінь УПЮ-ок, назва допису: «Св. Николай із пластунами» (вірш).

3-тє місце — псевдо: «Я», пл. уч. Адріян ГОРОДЕЦЬКИЙ, 21-ий Курінь УПЮ-ів, назва допису: «Мій перший юнацький табір».

II. СТАРШЕ ЮНАЦТВО (від 15 до 18 років)

A. ВІРШІ

1-ше місце — псевдо: «РОМУЛЮС ВОВЧЕНКО», пл. розв. Андрій ЯРОШ, 3-ий Курінь УПЮ-ів назва допису: «Ішов я в ночі дорогою...»

2-ге місце — псевдо: «ЯСЬКО ШВЕРЦ», пл. розв. Олесь МОТИЛЬ, 9-ий Курінь УПЮ-ів, назва допису: «Дивлюсь я з рідної хати надвір...»

2-ге місце — псевдо: «БОЯН», пл. розв. Андрій ЯРОШ, 3-ий Курінь УПЮ-ів, назва допису «Батра».

3-тє місце — псевдо: «ЗЕНЯ ЛИХОВЕРВОВСЬКА», пл. розв. Люба ДМИТРИК, 18-ий Курінь УПЮ-ок, назва допису: «Іскри».

B. ОПИСОВА ПРОЗА

1-ше місце — псевдо: «ПАН ЮРКО КРИВОНІС», пл. вірл. Христина ВОЛОСЯНСЬКА, 18-ий Курінь УПЮ-ок, назва допису: «Один рік в житті пластунки».

ЩО ПИШЕ ПРО «ЮНАКА»

ГОМІН УКРАЇНИ

Час до часу в українській пресі появляються рецензії на наш журнал. Уважасмо, що нашим читачам цікаво довідатися, що пишуть про "Юнака" наші часописи та журнали. Не маючи стільки вільного місця, щоб передрукувати на сторінках "Юнака" цілі рецензії, містимо лише уривки з них.

У додатку до голосів нашої преси про "Юнака", що були надруковані в листопадовому числі "Юнака" з 1965 р. (стор. 28), у травневому числі з 1966-го року (стор. 20), в лютевому (стор. 16) і вересневому (стор. 30) числах "Юнака" з 1967 р., містимо тепер уривки з найновішої рецензії про "Юнака", що появились в торонтонському тижневику "Гомін України" ч. 51 з 13-ого грудня 1969. — Редакція!

Торонтонський тижневик "Гомін України" в ч. 51-му з 13 грудня 1969 р. пише:

"...З уваги на те, що ідеалом українського Пласту, — подібно як і інших українських молодіжних організацій, що діють у різних країнах Заходу — є виховати повноцінну українську людину, — журнал "Юнак" має всесторонній і загально-національний характер. З другого боку, — Пласт в основному є самовиховною організацією. Тому, дописувачами і авторами друкованого в журналі "Юнак" матеріалу, — є в більшості члени української молодіжної організації Пласт. Але, водночас, деякі матеріали, статті чи літературні твори, пишуть для журналу запрошені автори, письменники, вчені, журналісти та інші. Отож, журнал "Юнак" має на-

2-ге місце — псевдо: "НУСЬКА", пл. розв. Юлія ВЕСОЛОВСЬКА, 30-ий Курінь УПУ-ок, назва допису: "Що я хочу досягнути в житті?"

3-тє місце — псевдо: "РОМАНЕНКО", пл. розв. Юліяна ОСІНЧУК, 2-гий Курінь УПУ-ок, назва допису: "Минулі дні".

В. ЛІТЕРАТУРНА ПРОЗА

1-ше місце — псевдо: "Я", пл. розв. Роман ІВАСИКІВ, 21-ий Курінь УПУ-ів, назва допису: "Чар мандрівки".

2-ге місце — псевдо: "ВИРОЗУМІЛА ДИТИНА", пл. розв. Марта НАВРОЦЬКА, 30-ий Курінь УПУ-ок, назва допису: "ХХХ".

2-ге місце: — псевдо: "МИРОСЛАВ", пл. розв. Андрій ЯРОШ, 3-ий Курінь УПУ-ів, назва допису: "Після дощу".

3-тє місце — псевдо: "МАРКО ГУДЗИК", пл. вірл. Христина ВОЛОСЯНСЬКА, 18-ий Курінь УПУ-ок, назва допису: "Велике місто — сон".

справді подвійний характер: журналу української пластунської молоді і водночас журналу для пластунської молоді.

Великий і багатий змістом матеріал журналу "Юнак" редактори розміщують за відповідними гаслами, у декількох різних підрозділах...

"Юнак" досить широко інформує своїх читачів про здобутки й успіхи наших сучасників-українців у різних галузях науки, мистецтва, політичного, релігійного і культурного життя...

Цікавий і багатий щодо змісту і форми матеріал становлять спроби молодих авторів у розділі "Молоде перо". Деякі з цих спроб повністю заслуговують того, щоб їх уважати за вмілі літературні спроби добрих початківців.

Цікавим бувають також дописи з пластунських осередків у різних країнах світу, про різні вияви самовиховної і культурно-національної праці нашої молоді, про літнє таборівання, про спортивні змагання, злети, зустрічі, мандрівки, виставки, концерти тощо. Все це "Юнак" містить у рубриці "З пластунського життя" або в рубриці "Що нового в Пласті"...

Юний читач знайде в пластовому журналі "Юнак" справді багатий і різносторонній матеріал з ділянки техніки і технологічних здобутків. Всі ці матеріали і статті на технологічні теми є звичайно багато ілюстровані відповідними діаграмами, знімками і графіками...

Майже в кожному номері журналу "Юнак" є окремий куток гумору і сатири. В більшості випадків, це автентичні дотепи, жарти й анекдоти, часто навіть дуже вдалі карикатури, — все це зачерпнуте з багатого на різні форми пластунського життя, з різних таборів, мандрівок та інших видів діяльності...

Мистецьке оформлення журналу — на дуже високому рівні. Це саме можна сказати і про ілюстрований матеріал. Відрадною явищем є той факт, що більшість мистців та ілюстраторів, які художньо оформлюють журнал "Юнак", — це або молоді пластуни, або мистці, які нещодавно вийшли з рядів українського Пласту.

У СМІХНИСЯ!

— Погане було у мене місце. Я нічого не бачив і не чув.
— У мене ще гірше. Я все бачив і чув.

МОЛОДЬ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДЗНАЧИЛА СОБОРНО 22-ге СІЧНЯ

У святочній імпрезі української громади міста Філядельфії у дні 24-го січня ц. р. для відзначення свята державности і соборности взяла цього року численну зорганізовану участь молодь Пласту, СУМА, ОДУМ-у та Шкіл Українознавства, як також члени Української Студентської Громади. Своім спільним виступом наша молодь дала гідний наслідування приклад розуміння ідей незалежности та соборности України.

Велику частину просторої залі вповнили члени молодечих організацій в одностроях та студентство. Студенти-пластунки відчитали: тексти IV-ого Універсалу — Микола Куліш, Акту Злуки — Христя Швед, а Роман Петик проклямацію посадженика міста "Українського Дня Незалежности" у Філядельфії англійською мовою.

У спільному виступі молодечих організацій у збірній рецитації на тлі музичного супроводу гуртка бандуристів Філії ОДУМ-у, що його вчить і веде інж. Петро Гурський, мистецьке читання віршів передали з повним чуттям та розумінням: пластунка розв. Зоряна Луцька вірш Остапа Тарнавського "День 22 Січня" та сумівець ст. юнак, упорядник 2-го ст. Ігор Мірчук есей віршів "У Січневі Роковини". Збірну декламацію виконали ст. юначки і юнаки Осередку СУМА ім. УПА, а індивідуально із щирим юним серцем декламували пластунки юначки, пл. прих. Уляна Вагинська і Наталка Турченко та уч. 3-ої кл. "Нашої Української Школи" при Осередку СУМА Люба Пришляк.

Підготовку і мистецьке виконання цього виступу успішно провів пл. сен. Володимир Мельник.

Ініціативу до цього спільного виступу всіх молодечих організацій у Філядельфії, який пройшов із таким успіхом, дав на нараді Відділу УККА представник Братства Кол. Вояків І УД УНА, мгр. Олександр Луцький, який є тепер діловодом преси та інформації в КПСтаршині у США та редактором пластової сторінки в щоденнику "Америка" п. н. "Скоб".

В НЬЮ-ІОРКУ

можна вплачувати передплату за «Юнака» у пластовій крамниці «МОЛОДЕ ЖИТТЯ».

В ТОРОНТІ

можна вплачувати передплату за «Юнака» у пластовій кооперативі «ПЛАЙ».

у СМІХНИ СЯ!

ДОБРА СПІВАЧКА

— Вчора, коли я співала, хтось розбив каменнюкою шибку в нашому вікні. Мабуть, щоб краще було чути...

***

ДОТЕПНИЙ ХЛОПЧИНА

— Сьогодні, татусю, тільки один я з усієї класи відповів на запитання вчителя.

— А яке було запитання?

— Учителю спитав, хто поклав кнопку на його стілець.

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ СВЯТКУВАЛА СВОЄ 20-РІЧЧЯ

У листопаді 1969 р. одна з найбільших пластових станиць у США відзначувала дуже святково своє 20-річчя.

Урочиста Служба Бога в наміренні Пласту, святковий апель, виставка пластових праць та зустріч із громадянством — оце все склалося на програму святкування.

250 пластунів і пластунок в одностроях, від найменших новаків до найстарших пластових сеньйорів, стануло до участі в Службі Божій і святковому апелі. Апелю

розпочався пластовим гимном та звітом голові Крайової Пластової Старшини у США, пл. сен. Я. Бойдунові. Писар апелю, ст. пл. Христя Швед, відчитала святковий наказ з нагоди 20-річчя існування Пл. Станиці. Короткі привіти учасникам апелю передали голова КПС у США та крайові коменданти, а гості-юнаки із сусідньої пл. станиці у Трентоні передали з привітом також дарунок — портрет Основоположника Пласту — Дрота. З черги курінний провід нового куреня

У 20-ЛІТТЯ

Туди, де ліс в калиновім намисті,
де золотом лишає слід стопа
поміж дубовим і кленовим листям,
батьоро йде двадцятий листопад.

Стоїть на струнко тиша у просторі.
Живиця пахне, пахне сасифрас...
З мільйонів іскор міст поклали зорі!
Це — ювілейна ватра. — На наказ!

Між іскрами, по смерековім мості,
ген з-за морів, з-за голубих висот,
із ватри Візної до нас у гості
ідуть і Шух, і Сірий Лев, і Дрот.

Питають нас: гим збагатив завзяття
тих, що в майбутнє підуть після нас?
Чи докидаєш у серцець багаття
зусилля щире? Вірність? Чи у гас
космічних осягів і заворушень
думки і праця ваша в унісон?

Чи у тілах і у здорових душах
вогнем палає пластовий закон?

На струнко тиша, і на струнко молодь.
Батьоро йде двадцятий листопад!

Палає ватра. Часом хрусне жолудь
як задрожить з зворушення стопа.

Чи бажиш? Глянь! На зоряних воротах
не іскра це, не метеор летить.

Це — признанням ласкавий усміх Дрота
завис на павутинках золотих.

Пл. сен. Анна Максимович, ЧП.

***

Цей вірш рецитувала авторка, пл. сен. Анна Максимович, за літературним псевдонімом — Г. Подолянка, 22-го листопада 1969 р. на святочному відкритті ювілейного бенкету для відзначення 20-ліття Пластової Станиці в Філадельфії, США.

пл. сенйорок "Княгині" під проводом курінної, пл. сен. Христини Ганас, передали 11-ому куреневі УПЮ-ів ім. Князя Романа Мстиславича новий курінний прапор, який "Княгині" уфундували і виготовили для юнаків "князевичів-мстиславичів".

Вкінці перший станичний філадельфійської станиці в 1949 р., пл. сен. Петро Ісаїв, подав деякі інформації про початки Пласту у Філадельфії. Відспіванням національного гімну закінчився цей апель, коменднтом якого був пл. сен. А. Прасіцький, бунчужним — ст. пл. О. Цюк, а писарем — ст. пл. Х. Швед.

Цього дня, як і попереднього, була у Філадельфії у Пластовому Домі відкрита виставка пластових робіт, у яку дуже багато праці вклали юнаки, юначки, новаки і новачки під проводом своїх кошових і впорядників. Виставка обіймала станичну хроніку, курінні надбання, альбоми знімок, пластові видання і пресу, пластову бібліотеку куреня УПС і УСП "Чортополохи", вишивки, різні вироби із курсів шиття, кукуварення тощо.

Окремо треба відмітити, що юначки і юнаки видала своїми власними силами цікаво зредатовані курінні одноднівки з нагоди 20-річчя.

Широкі кола українського громадянства Філадельфії мали нагоду відзначити 20-річчя Пласту разом із пластуномством на святковому бенкеті 22-го листопада, у якому взяло участь 350 осіб. Пластова молодь показала на цьому бенкеті свої мистецькі здібності. Відомий уже із своїх виступів драматичний гурток юнацтва під проводом п. Зенона Чайківського вивів сценку його пера п. н. "Дедьо", яку присутні прийняли з великим захопленням, а співацький гурток юначок із 4-го куреня УПЮ-ок і 14-го куреня УПЮ-ок відспівав пісні.

(За О. Л-им)

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖІ
Теодосія Волошина

Astro Travel Service

2198 BLOOR ST. WEST — TORONTO 9, ONTARIO

Telephone: 766-1118 & 766-1119

- Полагоджує всі справи у зв'язку із спровадженням рідні з України та інших країн Східної Європи.
- Продає квитки на всі літунські, корабельні та автобусові лінії світу.
- Нотаріально завірює всі потрібні документи.

Пл. уч. Надя Кержецька і пл. прих. Марічка Кержецька із 22-го Куреня УПЮ-ок в Трентоні оглядають виставку праць пластової молоді з нагоди 20-річчя Пластової Станиці у Філадельфії.

ЮНАЧКИ І ЮНАКИ ЗМАГАЮТЬСЯ У КЛІВЛЕНДІ

Юначки із 28-ого куреня ім. кн. Ольги в Клівленді на збірці.

12 жовтня 1969 р. Пластова Станиця у Клівленді, США, святкувала на пл. оселі "Писаний Камінь" 20-річчя існування Пласту у Клівленді. Це було велике свято, на яке приїхало багато людей. Погода була дуже гарна і пріємна.

Програма почалася близько полудня відкриттям, піднесенням прапору і наказом.

Однією з головних точок програми дня були змагання в будові мініатюрних таборів між юнаками під проводом свого курінного, пл. розв. Богдана Піхурка, та між юначками під проводом курінної, пл. розв. Ксені Роцаковської.

На великій площі почалася праця. На проведення змагань були призначені лише дві години. Кожний табір мусів збудувати шатро, браму, пліт, машт, кухню і лятину.

Було чути сміх і крики, як деякі бігали збирати галузки на будову брами, плота і машту. Інші із здібностями до куховарства, будували кухню та варили чай. А ще інші малювали фарбами камінчики до емблеми під маштом.

Коли праця була скінчена, спе-

ціальна комісія оглянула вислід змагань. Хлоп'ячий табір був збудований на правду по-пластовому, міцний і практичний, також дівочий — більш по-жіночому, делікатний, але притульний.

Однак комісія не могла вирішити, кому дати перше місце. Тому похвалила обидва табори і вирішила продовжувати між юнацтвом змагання аж до свята весни.

По змаганнях відбулася святочна ватра. Усі точки були поважні і відповідно достосовані до свята. Це свято справді вдалося нам і воно довго залишиться нам у пам'яті.

Змагання, розпочаті на "Писаному Каміні" восени, проходять і тепер. До них належать: присутність на всіх збірках, виконання програм, здавання пластових проб і пластова постава. Кінцеві змагання відбудуться на святі весни і тоді будуть подані їх виследи.

Пл. розв. Адя Телішевська
28 Курінь УПЮ-ок ім. Кн. Ольги
Клівленд, США

ПРОХАЄМО ВАС:

- Не чекайте на наші пригадки!
- Заощадіть нам коштів і часу та
- платіть **ПЕРЕД**плату на початку року, а не **ПІСЛЯ**плату при кінці року!
- На наліпці біля Вашої адреси подане число, що означає місяць і рік, доки заплачена Ваша передплата за "Юнака".
- Пам'ятайте, що **ПІСЛЯ**платники дуже шкодять своєму власному журналові.

ПАМ'ЯТНА ПРОГУЛЯНКА В ТАБОРІ "БИСТРІ ВОДИ"

"Ніщо нам лихо, ні пригоди!" — це було гасло нашого курінного табору "Бистрі води", який ми відбули від 5 до 18 липня м. р. в Альгонквін Парку, над річкою Окстонг Рівер, 40 миль на північ від міста Гантсвілл. Ціллю нашого 3-ого Куреня УПЮ-ів ім. Симона Петлюри в Торонті було, щоб дати нагоду юнакам у нашому курінному таборі скласти пластові проби, здобути іспити вмілостей, "засмакувати" водного спорту і сухопутної мандрівки.

Мандруючи лісами вздовж озер, ми затримались, щоб зробити світлинку.

Назвали ми наш табір "Бистрі води" тому, що коло нашого табору плила ріка, і кілька метрів від наших шатер був бистрий водопад.

Неможливо мені точно описати всі наші переживання — їх було забагато! Але про одну мандрівку, яка залишила в нас особливі враження і спомини, яких ми ніколи не забудемо, хоч тут розповісти.

Вибираємося на дводенну мандрівку на канойках. Ще раз перевіряємо, чи все, що було заплановане, ми забрали зі собою?

Юнаки зайняті при праці біля свого табору.

Члени нашого табору "Бистрі води" (зліва у бронзових одностроях) разом із американськими скавтами (зправа у ясензелених одностроях), що таборували недалеко від нашого табору і загостили до нас на відвідини.

Дня 8 липня, після відкриття таборового дня, молитви і сніданку перед 11-тою годиною тринадцять юнаків з гуртків "Запорожці" і "Чорний яструб" виплили в канойках на дводенну мандрівку. За чотири і пів години переплили ми п'ять озер, дві річки, перейшли два портажі та з'їли обід. Як доплили до кінця "Бейбі Джо Лейк", нам треба було перейти портаж 750 метрів, щоб дістатись до "Бирнт Айленд Лейк". Щось ніхто не мав охоти переходити ще одного портажу. Ми рішили поплисти порогами. Доплили до порогів і побачили, що річка тут бистріша ніж була спочатку. Ну, нема ради! Ми всі як пластуни вийшли з канойок і почали тягнути їх по каміннях порогів, і то проти води. Я сам не знаю, як наші канойки витримали наше борикання з камінням, пнями дерев та з течією річки.

За дві години дійшли ми до острова (ми позначили його на своїй мапі) та обмірковували плян нашої дальшої мандрівки. Ми мусіли доплисти до "Лінда Лейк" перед заходом сонця. Рішили поплисти річкою "Лінда Крік" тому, що то була половина нашої запланованої мандрівки до "Лінда Лейк".

Коли ми дійшли до початку річки, вона виглядала щось дуже вузькою. Щопару метрів ми мусіли або розбивати залишки бобрових гнізд, або нести наші канойки по каменюках і завалених деревах. А ще до того річка плила горбом в долину. Ліс довкола був такий густий, а річка так крутилася, що ми загубили нашу трасу на мапі.

Заходило вже сонце, як ми дійшли до верху гори. Перед нами

О. д-р Роман Даниляк із Торонта відправляє у нашому таборі у неділю Службу Божу.

була багниста, непривітна поляна, на якій панували комарі. Ріка ставала щораз більше заболоченою, а врешті змінилась на справжнє bagno. Ми поспішно радились, що робити: йти далі в незнаний терен, розтаборуватися у підмоклій траві чи повертатися назад до озера?!

У двох хвилинах ми рішилися чимшвидше повертатися назад до "Бирнт Айленд Лейк". За півтора

години ми, на щастя, побачили перед собою озеро, до якого ми прямували і якого ми не сподівались побачити.

І так виплили ми всі "цілі" з цієї безвісті, потемки канойка за канойкою. Дивлячись назад на ту темну, багнисту річку і на чорну гору, з якої вона плила, ми відітхнули, позбувшись того страху, який був нас огорнув, бадьоро наближались до чистого плеса озера, зарікаючись вже ніколи не повертатися назад до річки "Лінда Крік".

Та під час мандрівки ми багато навчилися, бо успішно потім у таборі проходили вимоги пластових проб та іспитів умілостей. Табір "Бистрі води" осягнув свої цілі.

Пл. розв. Роман Мельник
Гурток "Запорожці", 3-тій Куринь
УПЮ-ів ім. С. Петлюри, Торонто

ПЛАСТОВЕ ПІДПРИЄМСТВО

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

Єдина пластова крамниця у США має на складі:

♦ пластові однострої ♦ пластові відзнаки до одностроїв і таборовий виряд ♦ пластову літературу ♦ і т. п.

MOLODE ZYTTIA, Inc.

302 E. — 9th St.,
New York 3, N. Y., U.S.A.

РАВТ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ В ТОРОНТІ

ВИБІР КРАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ В КАНАДІ
НА 1970 РІК

В Торонті відбувся в суботу, 7 лютого ц. р. уже четвертий рік підряд традиційний Равт Української Преси, на якому обрано з-поміж 17 кандидаток, зголошених різними українськими часописами, журналами і радіопрограмами, кралу і дві князівни української преси на 1970 рік. Равт відбувся у модерній і репрезентативній залі Українського Дому при вул. Крісті 85. Понад 500 осіб, в тому багато молоді весело провели час, танцюючи і забавляючися при звуках доброї і темпераментної оркестри молодих музикантів під проводом В. Оленича. Кандидаткою на кралу від нашого журналу "Юнак" була пл. розв. Таня Ринденко, а її супровідником ст. пл. Олег Кандиба.

Равт українських журналістів вшанував своєю привабливістю як почесний гість міністер Іван Яремко з дружиною, який ніколи не оминає нагоди, щоб побути в товаристві своїх земляків.

Як кожного року, так і цього, кульмінаційною подією Равту був вибір і церемонія коронування крالی і двох князівен Української Преси на поточний 1970 рік.

У складі журі для вибору крالی української преси входили: мистці-малюрі — Христя Навроцька-Кудрик, Аріядна Стебельська і Омелян Теліжин, педагоги — інж. Кароліна Малецька і мгр. Іван Бонк, від преси і радіо — пані Ольга Гавриш, радіокоментатор Юрій Поченюк та п. Богдан Синишин.

Майстром церемонії був д-р Євген Рослицький, професор університету в Лондоні, мистецьку декорацію зали виконав арт. мал. О. Теліжин. Гра-ла оркестра В. Оленича.

Конкурс вибору крالی і 2-ох князівен проводився, як кожного року, на підставі пунктаційних оцінок за зовнішню красу, інтелектуальні здібності і громадські зацікавлення.

Після закінчення інтерв'ю, всі крالی поодиноких часописів, пройшли під гучні оплески публіки парадним маршем по залі. Аранжер Равту д-р Є. Рослицький представив кожну кандидатку і вручив кожній з них

ТАНЯ РИНДЕНКО

Кандидатка на кралу української преси в Канаді на 1970 р. від журналу пластового юнацтва "Юнак". Таня має 17 років, є пластунка розвідувачка, членка гуртка "Чорнобривки" у 12-ому Курені пластунок-юначок ім. Олени Теліги в Торонті. Учениця 12-ої класи середньої школи, абсолювентка Курсів Українознавства ім. Григорія Сковороди в Торонті. Закінчила 8-ий рік науки фортепіану в пані Антоніни Ярошевич. Студіює малярство і гончарство (13-та класа). Любить спів, спорт і літнє таборування. В 1968 і 1969 роках була членкою булав літніх таборів торонтських пластових юначок.

Крала на 1970 р. Дарія Антонішин (посередині), 1-а князівна, Уляна Бурій (зліва) і 2-а князівна, Дарія Майнер (зправа).

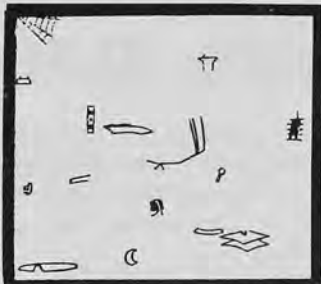

Міністер Онтарійського Провінційного Уряду Іван Яремко і краля української преси в Канаді на 1970 р. студентка Дарія Антонішин.

пам'ятковий подарок від Співки Українських Журналістів, а саме І-ий том англословної Енциклопедії Українознавства вартості \$37.50. Потім наступив кульмінаційний пункт вечора: д-р Рослицький прочитав рішення журі, на основі якого проголосив кралею Української преси на 1970 рік панну Дарію Антонішин (кандидатка "Нового Шляху"), 1-ою князівною панну Улянну Бурій (кандидатка щоденника "Свобода") і 2-ою князівною панну Дарію

ПЛАСТОВА КРЕДИТИВКА в Торонті

- на корисних умовах дає ПОЗИКИ та
- приймає ОЩАДНОСТІ.
- Пластова Кредитівка міститься у Пластовому Домі в Торонті.
- Урядові години: вівторок і п'ятниця 7-9 вечора, субота 2-4 по пол.
Plast (Toronto) Credit Union Ltd.,
2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont.

Розгадка рисункової загадки п. н. "Чи ви спостережливі?" з "Юнака" за квітень ц. р.

Майнер (кандидатка торонтської щоденної української радіопередачі "Пісня України"). Новообраним на 1970 рік — кралі, панні Дарії Антонішин, та обидвом князівним, паннам Улянні Бурій і Дарії Майнер, щиро гратуємо за цей їхній приймний особистий успіх.

Нову кралею і її князівен коронувала краля української преси з попереднього року панна Віра Лихач.

Нова краля промовила до публіки кілька слів подяки, після чого розпочала в парі із своїм супровідником, п. Павлом Чумаком, "королівський вальс" краль.

Цьогорічний равт української преси, який — як і попередніми роками — влаштувала Співка Українських Журналістів у Канаді, закінчив коротким словом голова Співки, ред. Олександр Матла.

ВЕСЕЛКА

144 Друга Евеню в Нью-Йорку
(в Пластовому Домі)
Tel.: ORegon 4-9576/-79/-98

відкрита щодня від вчасного ранку до пізньої ночі.

- ✦ Зимні і теплі перекуски, сніданки, полуденки
  - ✦ содові води
  - ✦ морозиво
  - ✦ солодощі — теж вибагливі, імпортовані
  - ✦ шкільне і канц. приладдя
  - ✦ українські і чужомовні часописи.
- «Веселка» є улюбленим місцем зустрічей нашої молоді!

Це вже кінець квітня
1970 року!

Тому це вже справді
КРАЙНА ПОРА
заплатити ПЕРЕДплату
за «Юнака»
за 1970 рік — 6.00 доларів!

● На наліпці з Вашою адресою біля Вашого прізвища надруковане число, яке показує, доки була заплачена Ваша передплата в половині березня ц. р. Число перед рискою означає місяць, а за рискою рік, доки заплачена Ваша передплата.

● Усі влати передплат, що надійшли до нас після 15-ого березня ц. р., не зазначені на наліпках з адресами.

● Прохасмо виповнити листок зголошення передплати "Юнака" на 1970-ий рік, долучений до цього числа, і разом з Вашим чеком або грошовим переказом вислати ще СЬОГОДНІ на адресу Адміністрації "Юнака" в Торонті.

Будьте ПЕРЕДплатником, а не ПІСЛЯплатником!
ЩЕ СЬОГОДНІ

вишліть 6.00 дол. на передплату за 1970 рік,
якщо Ви ще досі цього не зробили.

АДМІНІСТРАЦІЯ «ЮНАКА»

Від адміністрації

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД "ЮНАКА"

ЗА МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ Ц. Р.

Замість квітів на могилу бл. п. Наталії Плешкевич склали свій даток на пресфонд "Юнака" такі члени Пластової Станиці в Чикаго, США: ст. пл. Ярослав Ганкевич, ст. пл. Тарас Горалевський, пл. сен. Іван Гұла, ст. пл. Роман Завадович, ст. пл. Остап Кашуба, ст. пл. Любомир Климович, пл. сен. Юрій Кузич, ст. пл. Юрій Матвіїшин, ст. пл. Юрій Ожга, ст. пл. Славомир Пігут і мгр. Теодот Школьник, разом	115.00
2-ий Курінь УПЮ-ок ім. кн. Ольги, Вінніпег, Канада, з цьогорічної коляди	44.00
Гурток УПЮ-ів "Змій", Рочестер, США, з продажу різдвяних свічечок з нагоди Різдва Свят 1970 р. Із одноцентової збірки між юнацтвом Пластової Станиці в Нью-Йорку, США, за час від вересня до листопада 1969 р. (збірку переводив пл. сен. Володимир Корнага)	30.00
28-ий Курінь УПЮ-ок ім. кн. Ольги, Клівленд, США	10.00
Степан Ходновський, дідо Христі і Марти Ошудляків та Мотрі і Маркіяна Ходновських, Гайлянд Парк, США	10.00
Пластунки з Кентон, США	10.00
Пластприят, Боффало, США	10.00
пл. сен. Ростислав Ратич, Едісон, США	10.00
пл. сен. Володимир і Ольга Дармохвали, Нью-Йорк, США, замість святкових побажань друзям і знайомим	10.00
44-ий Курінь УПЮ-ок ім. Оксани Джиджори, Гурток "Калина", Ньюарк, США	9.00
пл. сен. Михайло Будник, Вгіттер, США	5.00
пл. юн. Марта Городиловська, Чикаго, США	5.00
Христина Гавриляк, Йонкерс, США	4.50
Арета Масляк, Денвер, США	4.00
пл. сен. Лев Винницький, Торонто, аКнада	4.00
ст. пл. Юрій Макогін, Парма, США	4.00
пл. юн. Євген і Анна Чолкани, Торонто, Канада	4.00
пл. юн. Борис Качан, Оттава, Канада	4.00
пл. сен. Зенон Гаврилюк, Монреаль, Канада	4.00
пл. юн. Люба Марушка, Чикаго, США	4.00
пл. сен. Петро Содоль, В'єтнам	3.00
пл. юн. Роксоляна Мак, Філадельфія, США	2.00
Маруся Кіцюк, Вінніпег, Канада	2.00
пл. юн. Зірка Стебельська, Ньюарк, США	2.00
ст. пл. Богдан Колос, Торонто, Канада	2.00
пл. сен. Оля Хадай, Денвер, США	2.00
пл. юн. Ірина Давидович, Парма, США	2.00
пл. юн. Анна Бобяк, Йонкерс, США	2.00
пл. юн. Роксоляна і Борис Миці, Ньюарк, США	1.00
пл. юн. Євген Космина, Монреаль, Канада	1.00
пл. юн. Орест Говда, Едмонтон, Канада	1.00
пл. юн. Олександра Кушнір, Йонкерс, США	1.00
пл. юн. Адріана Телішевська, Парма, США	1.00
пл. юн. Марічка Тесля, Оттава, Канада	1.00
пл. юн. Марійка і Данило Сеники, Монреаль, Канада	1.00
Разом у цьому списку	\$354.50

Замість квітів на могилу

бл. п. НАТАЛІЇ ПЛЕШКЕВИЧ

із Чикаго

склали свої датки на пресфонд "Юнака" в сумі \$115.00 такі члени Пластової Станиці в Чикаго, США:

Ст. пл. Ярослав Ганкевич	Пл. сен. Юрій Кузич
Ст. пл. Тарас Горалевський	Ст. пл. Юрій Матвіїшин
Пл. сен. Іван Гұла	Ст. пл. Юрій Ожга
Ст. пл. Роман Завадович	Ст. пл. Славомир Пігут
Ст. пл. Остап Кашуба	Мгр. Теодот Школьник
Ст. пл. Любомир Климович	

Замість квітів на могилу

бл. п.

ЕВГЕНІЇ ФЕРЕНЦЕВИЧ

із Джерсі Сіті, США

складаю 50.00 дол. на пресфонд "Юнака".

ТАНЯ КРИНИЦЬКА

Боффало, США

У пам'ять дорогої нам подружки

бл. п.

пл. прих. ДАРІЇ ГОЛОВАТОЇ

крім квітів на її свіжу могилу складаємо \$6.00 на дарункову передплату "Юнака" для неспроможної юначки в Німеччині.

Гурток "МРІЇ", IV Курінь УПЮ-ок ім. Лесі Українки Торонто, Канада

Чи Ви вже вирівняли передплату?

ХТО ЗРОБИТЬ ДОБРЕ ДІЛО?

● Постійно потрібні пожертви на дарункові передплати для неспроможних юнаків і юначок, особливо з європейських і південно-американських країн. Вони бажають діставати та читати "Юнака", але самі не можуть собі його передплатити.

● Прохасмо наших передплатників і читачів надсилати до нашої адміністрації пожертви на дарункові передплати.

Адміністрація

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна
та кожної доброї пластунки.

ПЛАСУНИ і ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності
у найбільшій і найстаршій кредитівці
у Торонті

Українська Кредитова Спілка

297 College St. — Toronto 2B, Ont.

Tel.: 922-1402

Пластун Ти, юнак?
ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!

Щадити щоденно учись!

Як будеш студент,
Той доляр, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

- ЗА ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ «Самопоміч» платить 5% ДИВІДЕНДИ.
- КОЖНА СУМА ВКЛАДУ враз із усіма фондами має своє ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Tel.: HU 9-0520
Chicago, Ill., 60622, U.S.A.

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ
та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ
власниками якої є

Анна і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto 2-B, Ontario
Tel.: EM 8-4235

ПРАЦЯ і ОЩАДНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ВАШУ МАЙБУТНІСТЬ!

- Ощадністеві
вклади без права
виписувати чеки

- Термінові вклади
(більші суми)
на 2 і більше років

6¹/₂% | **7³/₄%**

- Студійні ощадністеві вклади на 7%!
- При виплатах уживайте наших чеків!
- Даємо позики на догідні сплати!

Складайте Ваші ощадності
у кредитовій кооперативі

»БУДУЧНІСТЬ«

Buduchnist (Toronto) Credit Union Ltd.

140 Bathurst Street — Toronto 2-B, Ontario

Phone: 366-9863 & 366-4547

**Друкярня
КИЇВ**

виконує
всі
друкарські
роботи.

Друкуємо

- книжки
- часописи
- летючки
- афіші
- весільні запрошення
- фірмові друки

KIEV PRINTERS LTD. — Phone: 363-7839
860 Richmond St. West, Toronto 2-B, Ont.

Хто з Вас подорожує

- * літаком * кораблем * поїздом * автобусом
- у Канаді чи поза Канадою
повинен купити подорожний квиток та одержати
безплатно потрібні інформації і поради
в українському подорожному бюро
МАРКІЯНА КОГУТА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ontario
Telephone: 535-2135 & 535-2136

Ціна 50 центів

POSTAGE PAID AT TORONTO, CANADA

If not delivered please return to:

YUNAK Magazine

2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont., Canada

RETURN POSTAGE GUARANTEED

СИНИЦЯ

СОЛОВЕЙ

ЛАСТИВКА

ПІДСНІЖНИК

БАРВІНОК

ФІЯЛКА

БДЖОЛА

В Пластовій кооперативі ПЛАЙ

PLY CO-OP LTD., 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПЛАСТОВІ ВІДЗНАКИ

- новацьких роїв і гнізд
- юнацьких гуртків і куренів
- новацьких і юнацьких проб
- нов. і юн. іспитів умілостей

БОРСУК

ЇЖАК

КАЖАН

БОБЕР

САЙГАК

ЛИС

РИСЬ

ЗАЄЦЬ

ВЕДМІДЬ

ВОВК

ОЛЕНЬ

ЛЕОПАРД

КОБРА

ОРЕЛ

СОКІЛ

ГОТУР

ТАРПАН

У цьому оголошенні поміщені зразки відзнак юнацьких гуртків, які продаємо по 50 центів за штуку. Маємо постійно на складі 40 різних родів таких відзнак і можемо їх кожноразово вислати. Виготовляємо також інші відзнаки роїв УПН і гуртків УПЮ на замовлення.

КУПУЙТЕ В НАС ТАКОЖ:

★ всякі інші пластові відзнаки ★ усі частини пластових одностроїв ★ таборовий виряд ★ спортове приладдя ★ усі пластові видання, а зокрема обов'язковий для юнацтва посібник, автором якого є основник Пласту

ПРОФ. Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ТИСОВСЬКИЙ (ДРОТ)

Життя в Пласті

544 сторін • багато ілюстрацій • ціна 6.50 дол.

* КУПУЙТЕ В ПЛАСТОВІЙ КООПЕРАТИВІ «ПЛАЙ»!

* ЧИСТИЙ ПРИБУТОК КООПЕРАТИВИ «ПЛАЙ»
ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИХОВНІ ЦІЛІ ПЛАСТУ!